

Déjuonška beséjda

GODINA 7. BROJ 12 - LIPANJ 2023.

GLASILO GRADA DELNICA

GODINA
1953.-2023.

RISNJAK
Nacionalni park
National Park

Naša Besejda je poseban dio našeg Grada jer njome želimo u pisanom tragu zabilježiti sve što je bilo važno u proteklom vremenu. Njome ćemo pohvaliti vrijedne i marljive sugrađane i institucije. Dati ćemo na značaju investicijama, aktivnostima i radu kako udruga tako i pojedinaca. Posebno me raduje što je iza Grada Delnica već trideset godina uspješnog rada i postojanja u ovom obliku, a vidimo na očigled da se naš Grad razvija i raste unatoč svim životnim, klimatskim i političkim izazovima. Gradi-mo, obnavljamo ceste, ulažemo mnogo truda u rješavanje brojnih pitanja i potreba građana. Mijenjamo prostorne i urbanističke planove, projektiramo i prilagođavamo se rekonstrukcijama, novim gradnjama i investicijama. Osim državnih reformi koje uvijek idu preko leđa jedinica lokalne samouprave ni priroda nam nije dala mira nego nas konstantno opterećuje prirodnim katastrofama. Pred izazovima svih vrsta i boja nećemo pokleknuti, oni su nam novi motiv da budemo jači, uporniji i da tražimo bolja i inovativna rješenja. Ja vjerujem da ćemo u sljedećih trideset godina imati još mnogo toga za pokazati i dokazati. Ono čemu se osobno nadam, je da ćemo biti barem malo bolji ljudi jedni prema drugima jer samo zajedničkim snagama imamo prilike pozitivno utjecati na razvoj naših Dejoun'c. Vama koji je držite prvi puta u rukama i vama koji je nestrpljivo i dugo čekate želim da uživete u našoj novoj Besejdi.

Gradonačelnica
Katarina Mihelčić

UVODNA RIJEČ GRADONAČELNICE

Poštovane Delničanke i
Delničani, dragi sugrađani!

Povodom obilježavanja blagdana Sv. Ivana Krstitelja i Dana Grada Delnica, upućujemo vam iskrene čestitke sa željom da vam ovaj dan prođe u zajedništvu i radosti te da nam bude poticaj da ga zajedničkim snagama učinimo još ugodnijim mjestom za življenje!

IZ RADA GRADSKOG VIJEĆA

Od zadnjeg pisanog materijala „BESEJDE“ proteklo je nešto manje od 10 godina. U tom periodu mijenjali su se sastavi Gradskih vijeća, a sastav novog GV počeo je sa radom nakon Konstituirajuće sjednice koja se održala 10. lipnja 2021. godine (Ivica Knežević, Nataša Kozlica, Adrijana Krušljčić, Danijel Kezele, Bruno Juranić - Nezavisna lista; Ivana Pečnik Kastner i Josip Prelac - HDZ; Igor Pleše, Johan Klarić, Franjo Jakovac, Tanja Jakovac - koalicija SDP-PGS; Damir Rajčić - HSP; Davorin Klobučar - Nezavisna lista. Vijećnik Bruno Juranić iz Nezavisne liste grupe birača Katarine Mihelčić stavlja svoj mandat u mirovanje, a svečanom prisegom počinje obnašanje dužnosti gradske vijećnice Lorene Čop.

Već istog mjeseca, 24. lipnja održala se u Radničkom domu Svečana sjednica Gradskog vijeća Grada Delnica na kojoj su podijeljena javna priznanja. Nagradu za životno djelo dobio je Anton Štimac za dugogodišnji nesebičan volonterski rad i bezuvjetno zalaganje za boljitak životnih uvjeta stanovnika kupske doline i njenog opstanka, Godišnju nagradu za značajna međunarodna planinarska postignuća i doprinos turističko-rekreativnoj ponudi Grada Delnica dobio je Tomislav Majnarić, a Patricija Urbanc je Godišnju nagradu dobila za izuzetna postignuća u sanjkaškom sportu i njegovoj popularizaciji kao i promoviranju Grada Delnica, dok je Povelja Grada

Delnica dodijeljena Sanjkaškom klubu Prepnek.

4. sjednica GV sazvana je sa samo jednom točkom Dnevnog reda, a to je Odluka o usvajanju Strategije razvoja turizma Grada Delnica za razdoblje 2021.-2025. koja se naslanja na Master plan razvoja turizma Gorskog kotara. Prvi se puta ovakvim jednim dokumentom studiozno i ozbiljno pristupa temi turizma u našem Gradu u kojem su detaljno razrađeni ciljevi i mjere kako bi se što kvalitetnije mogli prijaviti na natječaje, a ujedno će biti i temelj kod izrade prostorno planske dokumentacije.

Jedno od važnijih pitanja na području Grada je pitanje smještaja sve većeg broja djece u Dječji vrtić Hlojkica, pa je sljedeća 5. sjednica također sazvana sa samo jednom točkom, a to je Odluka o davanju suglasnosti za provedbu ulaganja na području Grada Delnica za provedbu projekta „Rekonstrukcija društvene zgrade-dječji vrtić“. Ovim projektom povećao bi se kapacitet vrtića čime bi se znatno pomoglo roditeljima koji sada nemaju mogućnost upisa djece u gradski vrtić.

Na 6. sjednici Vijeće je donijelo Rješenje o imenovanju članova Odbora, komisija i povjerenstava koji djeluju na području Grada, te je donijelo i važnu Odluku o ustrojstvu i djelokrugu gradskih upravnih tijela Grada Delnica prema kojoj se upravna tijela dijele na Odjel gradske uprave za financije i projekte, Odjel gradske uprave za komunalni sustav, imovinu, promet i zaštitu okoliša te Odjel gradske uprave za lokalnu samoupravu, društvene djelatnosti i opće poslove.

U prosincu 2021. vijećnik Ivica Knežević napustio je Nezavisnu listu grupe birača Volimo Delnice i time postao samostalni nezavisni vijećnik.

Zbog nedostatka stambenog prostora, u siječnju 2022. godine objavljen je Javni poziv za prikupljanje zahtjeva za kupnju stanova iz programa POS-a na područ-

ju Grada Delnica radi utvrđivanja Liste reda prvenstva.

Početak 2022. godine započeo je nažalost i sazivanjem izvanredne Sjednice na zahtjev 7 vijećnika (koalicija SDP-PGS, HSP i 2 nezavisna vijećnika) samo sa jednom točkom Dnevnog reda - Rasprava o natječaju za zakup prostora u Radničkom domu u Delnicama. Sjednica je sazvana kako bi se objasnio razlog KTD Risnjak-Delnice za objavljivanje Javnog natječaja za davanje u zakup poslovnog prostora u Radničkom domu u Glasu Slavonije budući je isti pobudio sumnju u netransparentnost i moguće pogodovanje. Tema sazvane Sjednice izazvala je veliko zanimanje kako stanovnika Delnica, tako i medija te je izazvala niz negativnih komentara na račun Direktorice KTD-a Risnjak i Gradonačelnice i time stvorila negativnu sliku o poslovanju i upravljanju Gradom. Iako na teži način, možemo konstatirati da smo svi izvukli pouku iz ovog slučaja.

U sljedećim mjesecima GV se na svojim sjednicama bavilo raznim temama, a svaka sjednica je pored rasprava po točkama dnevnog reda bila zanimljiva i po vijećničkim pitanjima koja su se redovito odnosila na komunalnu infrastrukturu, realizaciju budućih investicija kao što su Hotel Sport, Dom za starije, izgradnja nove tržnice, POS-ovih stanova...

U lipnju 2022. je za Dan Grada održana Svečana sjednica Gradskog vijeća Grada Delnica na kojoj su dodijeljene Godišnje nagrade Grada Delnica: Klubu mladih Gradskog društva Crvenog križa Delnice za volonterski angažman i socijalnu osjetljivost te promociju kvalitetnog provedenog slobodnog vremena uz starije, nemoćne i potrebite; Darku Pircu i Adamu Mileru čiji je zajednički rad uzor kako se prisnost, povjerenje i napor obostrano vraćaju, a i podižu socijalnu svijest pojedinaca i okoline. Povelje Grada Delnica dodijeljene su: Biatlonskom klubu „Goranin“ Delnice, Društvu sportske rekreacije Ma-

rigold, Umjetničkoj organizaciji Kotar teatar, udruzi Glazbeni susreti Gorskog kotara, Skijaškom klubu „Goranin“ Delnice, Ogranaku Matice hrvatske u Delnicama, Udruzi pčelara „Medun“ Delnice, DVD-u Brod na Kupi.

Gradsko vijeće jednoglasno je donijelo Odluku o sklapanju Povelje o prijateljstvu i suradnji Grada Delnica i Općine Fažana.

Nakon višemjesečnih izmjena i doradivanja konačno je donesena i prihvaćena Odluka o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području Grada Delnica prema kojoj će cijena obavezne minimalne usluge za kućanstva biti 5,97 €/mj. bez PDV-a, a za nekućanstva 10,61€/mj. bez PDV-a. Jedna od bitnih odluka koja je krajem godine prihvaćena je i Odluka o zatvaranju i sanaciji odlagališta otpada Sović Laz.

Na 18. sjednici GV izabrano je 5 članova u Savjet mladih te je 21. travnja na Konstituirajućoj sjednici za predsjednika izabran Mateo Komadina, za zamjenicu Patricija Urbanc, koji će uz ostale članove Sandru Skender, Helen Glad i Luisa Ferderbera biti glas mladih na području Grada Delnica. Na istoj sjednici došlo je do promjene u sastavu GV na kojoj je vijećnica PGS-a Tanja Jakovac podnijela ostavku, a umjesto nje u radu GV sudjelovati će vijećnica PGS-a Ljubica Vujnović.

Na 19. Sjednici GV koja je održana 31.05. između ostalog, usvojena je točka koja se odnosila na IV izmjene i dopune UPU naselja Delnice, područja poslovne namjene K-1-1 i K-2-2.

Od osnutka novog GV pa sve do danas održalo se 19 sjednica GV na kojima se ponekad burno raspravljalo o aktualnim temama, sukobljavala se mišljenja, poneke su bile „maratonske“, ali možemo zaključiti da su se sve Odluke donosile za i u korist boljitka svih građana sa područja Grada Delnica.

Predsjednica Gradskog vijeća
Ivana Pečnik Kastner

VAŽNI PROJEKTI IZ PRORAČUNA GRADA

TRŽNICA

Projektom izgradnje suvremene tržnice nastoji se povećati kvaliteta života stanovnicima Grada Delnice kao i poticanje razvoja malog gospodarstva, poljoprivrede i turizma. Projektom će se osigurati prostor za trženje lokalnih proizvoda te omogućiti revitalizaciju užeg središta grada gdje će tržnica postati prepoznatljivo mjesto ponude lokalne hrane i susreta lokalnog stanovništva. Gospodarska održivost tržnice može se valorizirati šarolikom ponudom proizvoda dodane vrijednosti (domaća, svježa i sezonska hrana) čime se ujedno doprinosi i zdravijoj i kvalitetnijoj prehrani stanovništva.

Planirani projekt obuhvaća izgradnju tržnice na k.č. br.15523/1 koja svojom sadržajnom strukturom i lokacijom odgovara potrebama i zahtjevima stanovnika i posjetitelja Delnica. Projektom će se izgraditi tržnica ukupne površine 343 m² koja će se sastojati od zgrade i natkrivenih dijelova. Parter tržnice biti će popločen betonskim pločama dok će se ostali dio zatravniti. Uz rub parcele urediti će se površine za sjedenje.

U sufinanciranju su sudjelovali Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU s 126.086,67 EUR (950.000,00 kn) temeljem Programa podrške brdsko – planinskim područjima, Primorsko – goranska županija s 22.120,47 EUR (166.666,67 kn) temeljem Fonda za Gorski kotar i Grad Delnice 723.156,42 EUR (5.448.622,57 kn).

Ukupna vrijednost projekta je 871.363,56 EUR (6.562.288,75 kn)

REKONSTRUKCIJA KAMENITE I SAJMIŠNE ULICE

Projekt rekonstrukcije Kamenite i dijela Sajmišne ulice provodi se u dvije faze. Prva faza provedena je u 2022. godini dok je druga faza trenutno u tijeku. Projektom je obuhvaćeno skidanje postojećeg asfaltnog sloja, uklanjanje postojećih i ugradnja novih rubnjaka, popravak postojećih slivnika i izrada novih betonskih slivnika, sanacija oborinske odvodnje, postavljanje novog asfaltnog sloja, uređenje pločnika i izrada horizontalne i vertikalne prometne signalizacije na ukupnoj dužini od 550 metara.

Projekt sanacije dotrajalog kolnika Sajmišne i Kamenite ulice od iznimne je važnosti za kvalitetu života stanovnika grada Delnica kao i svih turista i posjetitelja. Projekt pridonosi ujednačavanju komunalnog standarda svim stanovnicima na području Grada Delnica. Sanacijom kolnika i uređenjem pločnika utječe se

na sigurnost odvijanja prometa i osiguravaju primjereni uvjeti za život i rad lokalnog stanovništva. Također, sanirane ceste, u zimskim uvjetima lakše se i kvalitetnije održavaju čime se pridonosi podizanju razine komunalnih usluga i većoj kvaliteti življenja i boravljenja na tom području.

U sufinanciranju prve faze sudjelovali su Primorsko – goranska županija s 26.544,56 EUR (200.000,00 kn) iz Programa/projekata ravnomjernog razvitka, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine s 15.926,74 EUR (120.000,00 kn) na temelju Javnog poziva za sufinanciranje projekata gradova i općina za poticanje razvoja komunalnog gospodarstva i ujednačavanja komunalnog standarda i Grad Delnice dok je za drugu fazu od Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU zatraženo 430.000,00 EUR (3.239.835,00 kn) na Javnom pozivu za sufinanciranje projekata prema Programu gospodarske i društvene revitalizacije Gorskog kotara.

Ukupna vrijednost projekta je 417.990,72 EUR (3.149.351,08 kn)

SANJKALIŠTE RUSOVI DOLCI

Tijekom 2022. godine uređeno je sanjkalište Rusovi dolci te su Delnice dobile atraktivno sanjkalište za djecu u samom središtu grada.

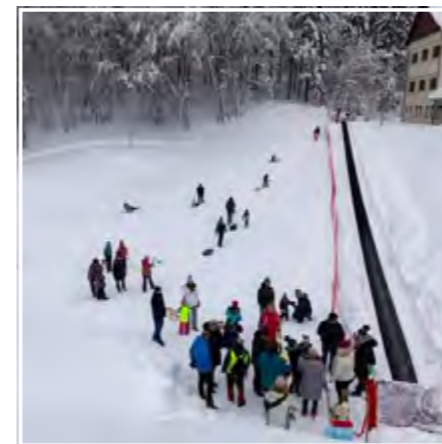
Projekt Sanjkališta Rusovi dolci provodio se u dvije faze:

- Uređenja sanjkališta i priprema terena za postavljanje pokretne trake
- Nabave i ugradnje pokretne trake

Uređenje sanjkališta i priprema terena za postavljanje pokretne trake sufinancirao je Upravni odjel za turizam, poduzetništvo i ruralni razvoj Primorsko – goranske županije na temelju Javnog poziva za prijavu projekata aktivnosti razvoja zimskog turizma u Gorskom kotaru. Vrijednost radova bila je 41.219,07 EUR. U sufinanciranju projekta sudjelovali su Grad Delnice s 30.709,17 EUR odnosno 74,50% i Primorsko – goranska županija s 10.509,94 EUR odnosno 25,50%. Radove je izvodio Goran Graditeljstvo d.o.o.

Nabavu i postavljanje pokretne trake sufinancirao je Upravni odjel za regionalni razvoj, infrastrukturu i upravljanje projektima Primorsko – goranske županije na temelju programa „Razvoj mreže sanjkališta“. Vrijednost nabave i ugradnje pokretne trake bila je 125.920,76 EUR. U sufinanciranju su sudjelovali Primorsko – goranska županija s 99.542,11 EUR odnosno 79,05% i Grad Delnice s 26.378,66 EUR odnosno 20,95%. Nabavu i ugradnju trake poveo je Erosi d.o.o.

Ukupna vrijednosti obje faze projekta iznosila je 167.139,87 EUR. Primorsko – goranska županija sufinancirala je s 110.052,04 EUR (65,84%) i Grad Delnice s 57.087,83 EUR (34,16%).

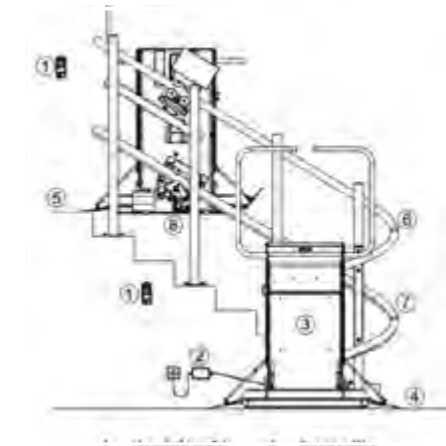

UGRADNJA KOSO PODIZNE PLATFORME U ZGRADI GRADSKJE UPRAVE

Projektom je obuhvaćena ugradnja koso podizne platforme u zgradi Gradske uprave Grada Delnica za osobe s invaliditetom i smanjene pokretljivosti. Podizna platforma za prijevoz osoba u invalidskim kolicima uz pomoć pratioca sastoji se od platforme s vlastitim pogonom i zupčaste letve zavarene na vodilicu. Vodilica slijedi kut nagiba stubišta i učvršćena je konzolno na postojeće stubište. Platforma ima ugrađeni uređaj za upravljanje te se sastoji od bravice s ključem i dva tipkala za dizanje odnosno spuštanje te tipke „stop“ za zaustavljanje. Platforma posjeduje pomoćni pogonski izvor napajanja koji u slučaju nestanka stalnog napajanja omogućava kretanje platforme do željenog nivoa.

U sufinanciranju projekta sudjeluju Ministarstvo hrvatskih branitelja s 13.272,28 EUR (100.000,00 kn) temeljem Javnog poziva za sufinanciranje projekata rješavanja pristupačnosti objektima osoba s invaliditetom i Grad Delnice s 20.915,22 EUR (157.585,73 kn)

Ukupna vrijednost projekta je 34.187,50 EUR (257.585,72 kn)

REKONSTRUKCIJA DJEČJEG IGRALIŠTA U PARKU KRALJA TOMISLAVA

Projektom Rekonstrukcije dječjeg igrališta u Parku kralja Tomislava obnovljeno je dječje igralište

na k.č.br. 15543/2 k.o. Delnice. Projektom je postavljeno osam sprava za igru djece te antistres podloga. Osim toga postavljeno je i šest klupa s naslonom i dva koša za otpatke. Rekonstruirano dječje igralište u skladu je s europskim normama koje se odnose na sigurnost na igralištima za djecu. Projektom će se omogućiti djeci kvalitetno provođenje vremena na otvorenom, pridonijeti atraktivnijem izgledu Parka kralja Tomislava te će se obogatiti će se sadržaji za dječju igru na prostoru koje je primjereno i sigurno za djecu.

Ukupna vrijednost projekta bila je 111.997,31 EUR (843.843,75 kn) te je sufinanciran sredstvima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj putem Natječaj LAG-a Gorski kotar kojemu je svrha bila poboljšanje životnih uvjeta u ruralnim sredinama, doprinos atraktivnosti sela i njegovom razvojnom potencijalu za druge aktivnosti te poticanje rasta i društveno – ekonomske održivosti kroz potporu ulaganjima u osnivanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturu, te pripadajuću infrastrukturu u iznosu od 49.369,57 EUR (371.975,00 kn) i Grada Delnica u iznosu od 62.609,74 EUR (471.733,09 kn).

UREĐENJE KINA U RADNIČKOM DOMU

Projektom je Radnički dom opremljen profesionalnom kinoprikazivačkom tehnikom kako bi se u njemu mogle održavati filmske projekcije. Postavljena je digitalna oprema koja uključuje digitalni kinoprojektor, digitalni kinoposlužitelj, opremu za zvuk i motorizirano platno. Korisnici programa su stanovnici područja Grada Delnica kao i cijelog Gorskog kotara kao regije. Realizacijom ovog projekta Radnički dom može postati značajan kulturni centar u kojemu se mogu odvijati i revijski ili filmski festivali. Osim toga Radnički dom digitalizacijom dobiva brojne mogućnosti kulturne i multimedijске naobrazbe. Namjera ovog projekta bila je vraćanje cjelovečernje kinoprikazivačke funkcionalnosti u Delnice te osiguranje edukacijskog centra mlađim generacijama u smislu audiovizualne kulture.

Projekt je sufinanciralo Ministarstvo kulture i medija putem Natječaja za programe gradnje, rekonstrukcije i opremanja kulturne infrastrukture u iznosu od 39.816,84 EUR (300.000,00 kn) i Grad Delnice s 19.326,43 EUR (145.615,00 kn)

Ukupna vrijednost projekta iznosi 59.143,27 EUR (445.615,00 kn)

REKONSTRUKCIJA (DOGRADNJA) DJEČJEG VRTIĆA „HLOJKICA“

Projektom dogradnje Dječjeg vrtića nastoji se unaprijediti sustava odgoja i obrazovanja na području Grada Delnica i povećati kvalitetu života stanovnicima Grada Delnica. Poseban je naglasak stavljen na osiguranje primjerenog smještaja u skladu s pedagoškim standardom predškolskog odgoja i naobrazbe kao i socijalnim, kulturnim i drugim potrebama lokalne zajednice i tržišta rada. Projektom je predviđena dogradnja novih prostora za boravak djece i odgajatelja. Građevina se sastoji od dvije sobe za boravak djece vrtićke dobi veličine 66,5 m² i sobe veličine 71,15 m² za boravak djece jasličke dobi. Svaka soba ima vlastiti sanitarni čvor, garderobu te izlaz na vanjsko zajedničko igralište. Prostor za odgojno – obrazovne djelatnike sastoji se od sobe za odgajateljice, sanitarnog čvora, garderobe, čajne kuhinje, spremišta i strojarnice. Grijanje i hlađenje biti će izvedeno preko dizalice topline. U svim prostorijama predviđeno je podno grijanje. Projekt je sufinanciran sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost u iznosu od 487.358,15 EUR (3.672.000,00 kn) i Grada Delnica. Sredstva su zatražena i od Primorsko – goranske županije iz Fonda za Gorski kotar.

Ukupna vrijednost projekta je 1.194.226,64 EUR (8.997.900,62 kn)

OPREMANJE PARKA SPRAVAMA ZA VJEŽBANJE NA OTVORENOM

Na natječaj za dodjelu sredstava jedinicama lokalne samouprave za opremanje Parkova za vježbanje na otvorenom Hrvatske lutrije, Grad Delnice je ostvario sredstva u iznosu od 9.182,76 EUR (69.187,51 kn) za nabavu šest sprava za vježbanje. Kako je propisano i uvjetima natječaja jedna od sprava za vježbanje namijenjena je i osobama u kolicima.

Projektom se nastoji podizati svijest o zdravom načinu života kao i preventivno djelovati na sprječavanje nastanka bolesti i narušavanje kvalitete života svakog člana naše lokalne zajednice. Cilj projekta je omogućiti ciljanim skupinama besplatno bavljenje fizičkom aktivnošću, povećati broj sportskog sadržaja u gradu opremanjem parka za vježbanje na otvorenome. Ciljnu projektnu skupinu čine svi stanovnici s područja grada, svi posjetitelji, te tuzemni i inozemni turisti. Poseban naglasak stavljen je na najranjiviju skupinu društva, a to su osobe s invaliditetom, dobivanjem kontinuirane podrške, poticanjem što veće uključenosti i uvođenjem novih pristupačnih programa biti od velikog značaja za njihovo psihofizičko zdravlje. Oprema će biti postavljena na k.č.b.r 14237 k.o. Delnice te se nalazi u središtu grada u blizini ostalih sportskih objekata (nogometno i košarkaško igralište, klicalište, bazen, dvorana).

RIJEČ, DVIJE O JANET MAJNARICH

Janet Majnarich rođena je u Delnicama 1922. godine, no već s osam godina s majkom Josipom odlazi k ocu Tomu koji je u to vrijeme živio u Montrealu (Kanada). Tom je završio tek osnovnu školu i po struci je bio priučeni stolar, no bio je iznimno inteligentan, radišan i sposoban. Nakon kraćeg razdoblja provedenog u Montrealu obitelj Majnarich seli u Vancouver gdje Tom s malo uštedevine koju je stekao radom u Kanadi kupuje zemljište koje se tada nalazilo poprilično daleko od centra grada. Uskoro se grad počeo širiti pa je to zemljište postalo iznimno atraktivno jer se nalazilo u jednom od najljepših dijelova Vancouvera. Iako se Tom mogao polakomiti i brzo prodati zemljište, razmišljao je dugo. Izgradio je veći broj kuća na svojem zemljištu i davao ih u najam čime se njegovo bogatstvo povećavalo. Uskoro je savladao i pravila trgovanja na burzi pa je stečeno bogatstvo pametno ulagao i tako vremenom povećavao svoj profit.

Unatoč velikom bogatstvu koje je obitelj Majnarich stekla živjelo su skromno i štedljivo, bez prevelikog rasipanja novaca, a u tom duhu odgajali su i Janet. Rijetko kada su putovali, a iako su štedjeli na sebi, uvijek su spremno pomagali drugima. Posebno su bili od pomoći Delničanima koji su se doseljavali nakon Drugog svjetskog rata u Vancouver. Tom bi pozivao novo doseljene Delničane kod sebe i pružao im pomoć kako bi se lakše snašli u novoj sredini, a često bi im uz savjete davao i financijsku potporu kako bi „stali na noge“.

Janet je završila učiteljsku školu u Kanadi no zbog velikog bogatstva koje su njeni roditelji stekli nikad nije imala potrebu za radom u struci. Cijeli život živjela je iznimno skromno, upravo u duhu u kojemu je odgajana. Jedini luksuz u životu, bila su joj brojna

putovanja. Štedjela bi na sebi, ali nikada nije štedjela na drugima. Pomagala je siromašnima u Vancouveru, a veliku sumu novaca dala je lokalnom sveučilištu. Bila je u pravom smislu te riječi dobrotvor.

Janet nije naslijedila duh za stjecanjem bogatstva od svojih roditelja. Nikad nije težila prema dodatnom bogaćenju jer je imala iznimno mnogo, mnogo više od onoga što je prosječnom čovjeku potrebno za život. Nikad se nije udavala i imala djece, a nakon smrti roditelja naslijedila je njihovo cjelokupno bogatstvo. Živjela je poprilično povučeno, nije imala mnogo prijatelja, no uvijek je bila spremna pomoći.

Janet je posjetila Hrvatsku 1976. godine i potom ponovno tek 2000. godine. Iako je za života samo dva puta bila u Delnicama, ipak je gajila posebne simpatije prema svom rodnom kraju. Bilo je poznato u zajednici Hrvata u Vancouveru kako gospođa Janet Majnarich ima veliko bogatstvo koje namjerava donirati u humanitarne svrhe. Iako je primila niz molbi za donacijama u Hrvatskoj, među onima i onu Zaklade za djecu Hrvatske, ona ih je sve odbijala uz želju da novci ostanu građanima Delnica. Dugo je razmatrala na što potrošiti svoj novac. Nedugo nakon toga poklonila je Gradu Delnice 500.000 kanadskih dolara namijenjenih izgradnji doma za psihički oboljele odrasle osobe. Bila je to velika želja njezina oca koji je još 1960-ih govorio kako će dio svog bogatstva ostaviti Delnicama za

izgradnju objekta takve vrste. Jedini uvjeti koje je Janet postavila prilikom ove donacije bili su izgradnja doma u samim Delnicama i postavljanje male ploče zahvale u spomen na njene roditelje, Josipu i Toma Majnaricha. Uz ovih 500.000 kanadskih dolara obećala je i dodatnih 700.000 kanadskih dolara za opremanje doma kad isti bude izgrađen.

Janet nedugo prije svoje smrti mijenja oporuku i ostavlja dodatnih 2.500.000 kanadskih dolara (oko 10.000.000 kuna) Gradu Delnicama i na upravljanje izvršiteljima oporuke Tomu Duševiću i Vilimu Smiljaniću, obiteljskim prijateljima. Oporukom je uvjetovano da sav iznos mora biti utrošen na području samih Delnica, mjesta u kojem je rođena i uz koje je cijeli svoj život bila emotivno vezana.

Janet je preminula 2011. godine, u 89. godini života u staračkom domu u Vancouveru.

Svjedoci smo u proteklih nekoliko godina realizaciji niza vrijednih projekata koji ne bi bili mogući bez sredstava koje nam je ostavila Janet Majnarich. Uređeno je gradsko groblje u Delnicama, uređene su pješačke staze u delničkom parku i vidikovac na Japlenškom vrhu. Novcima Janet Majnarich financirano je opremanje osnovne i srednje škole u Delnicama, niz sportskih klubova i kulturno umjetničkih društava dobio je vrijednu opremu koju sami nikad ne bi mogli nabaviti. Udruga umirovljenika Grada Delnica uredila je i opremila svoj prostor iz ove donacije. Janet je bila posebno osjetljiva na najranije skupine stanovništva, djecu i umirovljenike. U ovoj godini medicinskom opremom opremljen je i delnički Dom zdravlja. Vrlo je teško nabrojati na par stranica sve one kojima su sredstva Janet Majnarich pomogla.

Vrhunac dosadašnjih ulaganja predstavlja kapitalni projekt preuređenja starog Doma Oružanih snaga Republike Hrvatske u modernu Gradsku knjižnicu i čitaonicu 2021. godine. Realizacijom projekta ova značajna institucija prvi puta nakon 147 godina postojanja dobiva svoj vlastiti prostor. U znak zahvalnosti i poštovanja prema donatorici knjižnica danas nosi njeno ime.

JAVNA PRIZNANJA U 2023. GODINI

Gradsko vijeće dodjeljuje Nagradu za životno djelo Grada Delnica u 2023. godini:

Nives Marjanović za doprinos u očuvanju rada Osnovne glazbene škole Ive Tijardovića te očuvanju goranske kulture i govora i bogaćenju kulturnog i umjetničkog života Grada Delnica

Gospođa Nives Marjanović je dolaskom u Delnice vidjela priliku da potakne, utječe i razvija kulturne sadržaje našeg Grada. Punim plućima je zajedno sa suprugom Grgom Marjanovićem u Delnicama živjela kulturu, savila svoje gnijezdo, podigla troje djece i ostavila neizbrisiv trag.

Ravnateljicom Glazbene škole postaje 1977. godine, no time ne prestaje raditi s djecom, dapače, tek u tom trenu počinje otvarati kulturne horizonte malih Delničana uvodeći ih u svijet glazbe, kazališta i kulturnog života. Brojni Delničani su zahvaljujući tadašnjoj ravnateljici po prvi puta vidjeli Hrvatsko narodno kazalište, bili na baletnim, operetnim ili opernim komadima, a da nije bilo tadašnje ravnateljice ne bilo niti brojnih sadržaja u Radničkom domu i Domu hrvatske vojske, u kojima su isto tako djeca imala glavnu ulogu.

Tri je puta svojom upornošću i tvrdoglavošću spasila školu od zatvaranja, kao i uspjela zadržati korištenje dvorane na prvom katu škole, koju danas nažalost škola više ne smije koristiti zbog privatne tužbe stanara. U njezinom mandatu takvo što nije se moglo dogoditi.

U Delnicama zahvaljujući njezinom angažmanu postoji baletna sekcija, prvi puta 1975. godine te ponovno u devedesetima. Iako nakon 35 godina djelovanja balet nije sastavni dio školskog programa, male balerine koje i danas gledamo na nastupima iznjedrila je balerina i voditeljica Smilja Kvesić koja je u Delnice stigla nagovorom gđe. Nives Marjanović.

Prvi puhački odjel u Glazbenoj školi također je osnovan inicijativom gđe. Marjanović.

U glazbenom smislu, možda je najveći doprinos našem Gorskom kotaru ostavila kao utemeljitelj i inicijator Goranskih glasa 1994. godine, festivala glazbe koji se svake godine događa u nekom drugom gradu ili općini Gorskog kotara.

Kao članica Ogranka Matice hrvatske u Delnicama i kao njena predsjednica, najveći je njen trag ostao u očuvanju identiteta, jezika, bogatstva narječja i domaće riječi kroz dijalektalno sijelo. Kako bi sačuvala jezik lokalnog stanovništva od zaborava, gđa. Nives započinje veliku i vrijednu jezičnu manifestaciju Govor moga zavičaja, koja kroz dijalektalno sijelo literarnih radionica i zbornike radova potiče učenike da uz mentore uče, stvaraju i čuvaju svoj goranski govor, govor svoga mjesta u svoj njegovoj različitosti goranskog kraja. Tiskanjem zbornika u kojima se čuvaju radovi nastali dijalektalnim sijelom, svaka nova generacija upoznaje autohtoni govorni izričaj, njeguje svoju jezičnu baštinu i čuva je od zaborava.

Nagrada za životno djelo treba biti dodijeljena u trenutku kada je završen rad i angažman

u onom najvećem opusu, a vjerujemo da je gospođa Nives do svojih zlatnih godina dala sve što je mogla svom gradu i u trajno nasljeđe nam je ostavila ljubav prema kulturi i svom zavičaju.

Gradsko vijeće Godišnju nagradu Grada Delnica u 2023. godini dodjeljuje

Đorđu Zafirovu za izraziti društveno-socijalni angažman, predanost zajednici i uzorno ponašanje mladog čovjeka

Đorđe Zafirov je mladić koji ruši sve predrasude koje čovjek, nažalost, stvori kroz život. Od 5. razreda OŠ aktivan je volonter u Gradskom društvu Crvenog križa Delnice, a svojim radom i trudom te više od 100 sati volontiranja u posljednje dvije godine, ove je godine postao podpredsjednik Kluba mladih CK-a. Jedan je od osnivača ideje akcije „Ubaci čokoladu i pruži nadu“, a tijekom dosadašnjeg rada provodio je aktivnosti pružajući pomoć starijima, zdravstvenim aktivnostima, Službi spašavanja, prikupljanju i dostavi humanitarne pomoći...

Aktivni je član folklorne sekcije Kulturno umjetničkog društva Delnice iza kojega stoji nekoliko uspješnih nastupa, a osobito je pohvaljen zbog svoje redovitosti na probama iako je putnik iz Delnice.

Kao član Društva Naša djeca, sudjelovao je na svim važnim aktivnostima udruge, kao što su Advent, podjela poklona za Djeda Božićnjaka, maškaranim zabavama i aktivnostima vezanim uz Dan Grada.

Već dvije godine za KTD Risnjak-Delnice u kostimu Mede Štede animira i zabavlja djecu i roditelje gdje je za svoju predanost primio brojne pohvale.

U Srednjoj školi Delnice, čiji je učenik trećeg razreda smjera bravar, smatraju ga vrijednim, empatičnim i uvijek spremnim pomoći kolegama. Tijekom školovanja uključen je u razne škol-

ske i izvanškolske aktivnosti, a i za organizaciju bilo kakvog događanja u Školi, uvijek je spreman pomoći pa je tako i član Volonterskog kluba Srednje škole Delnice.

Povelje Grada Delnica u 2023. godini dobivaju

Nacionalni park Risnjak za obilježavanje 70-e- godišnjice osnutka

Hrvatski Crveni križ, Gradsko društvo Crvenog križa Delnice za 40 godina djelovanja i aktivnog rada

Kuglački klub „Mladost“ Delnice za 30 godina djelovanja i aktivnog rada

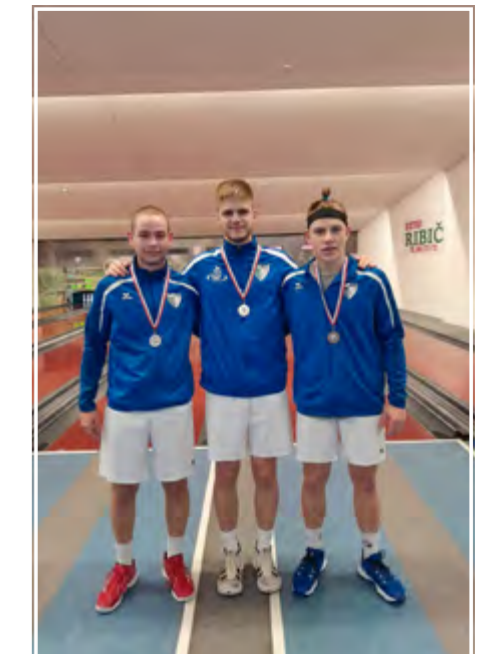
Kuglački klub „Goranin“ Delnice za 30 godina djelovanja i aktivnog rada

Moto-klub Mountain riders za 20 godina djelovanja i aktivnog rada

Udruga „Život, ambicija, radost“ za 10 godina djelovanja i aktivnog rada

Udruga pčelara Gorskog kotara „Žbela“ za 10 godina djelovanja i aktivnog rada

Sportska zajednica Grada Delnica za 10 godina djelovanja i aktivnog rada

› OBLJETNICA DV HLOJKICA

HLOJKICA

*U NAŠIM DELNICAMA
VRTIĆ STOJI
I VEĆ 24 GODINE BROJI.
PROŠAO JE PUNO TOGA,
I TAMO SVATKO STEKAO JE
PRIJATELJA SVOGA.*

*SVATKO PAMTI VRTIĆA DANE
I ČUVA USPOMENE RANE
MNOGE GENERACIJE
KROZ NJEGA SU PROŠLE
I JOŠ SU MNOGE DOŠLE.*

*IZ NJEGA PJESMA SE UVIJEK ČUJE
I DJEČJI GLASIĆI BRUJE.
ISPRED EKO ZASTAVA SE VIJE,
A UNUTRA MNOGO SE
RADOVA KRIJE.*

*IME HLOJKICA ON NOSI
I SVOJIM SE IMENOM PONOSI.
PONOSI SE I DJELATNICAMA
KOJE VRIJEDNO RADE
BILE ONE STARIJE ILI MLADE.*

*IAKO VEĆ SU MU 24 LJETA
NJEMU TO NE SMETA
JOŠ ĆE DUGO
DELNIČANIMA SLUŽITI
I SA NJIHOVOM SE
DJECOM DRUŽITI.*

Autor : Sara Klepec

› SREDNJA ŠKOLA DELNICE

Nakon tridesetogodišnje pauze prva generacija šumarskih tehničara opet u delničkoj srednjoj školi. Vraćanje smjera šumarskog tehničara od iznimne je važnosti za cijeli Gorski kotar. Vraćena je mogućnost da se za to zanimanje koje je tradicionalno dio života ljudi ovog kraja, može obrazovati u Delnicama. Pokretanje ovog smjera znači i veće mogućnosti za obrazovanje mladih ovoga kraja, a to znači i da rastu mogućnosti njihova ostanka i zapošljavanja u zavičaju.

Učenci i nastavnici Srednje škole Delnice ostvarili su brojna i zapažena postignuća na sportskom, volonterskom i natjecateljskom području.

Sudjelovali smo na državnom natjecanju i smotri „Opisujemo sustave” i državnom natjecanju iz Geografije.

Na brojnim županijskim natjecanjima iz LiDraNo-a, Hrvatskog jezika, Engleskog jezika, Matematike, Povijesti, Geografije, Biologije, Vjeronauka – vjeronaučne olimpijade, sportskim natjecanjima - krosu, plivanju i futsalu, Mreži čitanja, HIPPO Olimpijadi iz engleskog jezika, MAT ligi, Sudoku natjecanju i mnogim drugim na kojima su učenci ostvarili zapažene rezultate.

Na županijskom natjecanju u futsalu ekipa školskog sportskog društva „Tin Grgurić” osvojila je visoko 2. mjesto.

Na međuzupanijskom natjecanju mladih Hrvatskog Crvenog križa ekipa Srednje škole Delnice osvojila je 5. mjesto.

Svojim uratkom „Kuća glasova” delnički su gimnazijalci osvojili treće mjesto u Hrvatskoj na Festivalu booktrailera te izravan plasman na Međunarodni book-trailer u talijanskoj Bresci.

Da je volonterski rad duboko utkan u naše aktivnosti i koliko smo u tome marljivi pokazuje i činjenica da je Srednja škola Delnice dva puta dobila nagradu PGŽ-a za naj Školski volonterski klub, a dvoje učenika nagradu „Volonter godine”.

Zajedničkim i timskim radom sudjelovali smo u brojnim volonterskim i humanitarnim aktivnostima poput: Hrvatska volontira! Zavolontiraj i ti!, Dan planeta Zemlje, Plastičnim čepovima do skupih lijekova, obilasci Azila u Liču, „Ubaci čokoladu i pruži nadu”, Solidarnost na djelu i brojne druge. Organizirali smo eko akcije, bavili se problematikom adekvatnog zbrinjavanja otpada i recikliranja, a kroz projekte „Malo pridonosim, puno dobivam” i „Processus montanus” posvetili smo pažnju zaštiti okoliša.

Uspješno smo odradili Erasmus projekt Planet Soen 3+ u kojem su učenci programa ekonomist sudjelovali s vršnjacima iz Slovenije, Slovenije i Poljske.

Srednjoj školi Delnice donirana je vrijedna oprema za provedbu projekta „Gorski kotar kroz GIS naočale/Zelena pluća Hrvatske” kroz koji ćemo snimiti stanje

šuma na području Delnica, ali i ostatku Gorskog kotara. Za provedbu projekta tvrtka GDi donirala je školi dron, set za analizu vode i licencu za najmoderniji geoinformacijski sustav ArcGIS u svrhu očuvanja šuma i voda.

Još jedna vrijedna donacija školi je donacija Obrtničke komore PGŽ-a koja je održala „Bal obrtnika” humanitarnog karaktera. Dio sredstava od prodanih ulaznica i pokroviteljstva biti će usmjeren na opremanje praktikuma za obrtnička zanimanja u školi: automehaničar i bravar.

Škola uskoro slavi 100 godina postojanja. U svojoj dugoj povijesti djelovanja omogućila je stjecanje najrazličitijih zvanja potrebnih ljudima ovog kraja.

Zajedničkim trudom i timskim radom postizemo izvrsne rezultate koji ostaju iza nas.

PRESELJENJE NARODNE KNJIŽNICE I ČITAONICE

7.5.2021. – 7.5.2023.

Naše dvije godine u novoj knjižnici

7. svibnja povijesni je datum za naš Grad - navršile su se dvije godine od preseljenja, odn. otvorenja (nove) Knjižnice.

Nakon 147 godina njenoga postojanja i djelovanja u podstanarskim uvjetima, 7. svibnja 2021. godine Knjižnica je preseljena u adaptiranu zgradu bivšeg Doma oružanih snaga RH, zahvaljujući sredstvima Ministarstva kulture i medija RH, donaciji pok. Delničanke Janet Majnarich (i izvršiteljima Njene Oporuke - Viliamu Smiljaniću i Tomu Duševiću) i sredstvima Osnivača - Grada Delnica, koji je bio vrlo ustrajan u realizaciji ovog projekta!

U novom je prostoru ova Ustanova konačno pronašla svoj mir, dostojan njenom povijesnom značaju i ugledu u zajednici, njejoj ulozi i potrebama svih građana ovoga Grada.

Nedostatak prostora bio je glavni, limitirajući faktor ne samo rasta knjižničkog fonda/zbirke, već i pružanja usluga korisnicima i izvođenja naših programskih aktivnosti.

Projekt rekonstrukcije ovog prostora, bivšeg doma OSRH jest prije svega prostorni, ali i sadržajni, programski i konceptualni iskorak u dosadašnjem radu Knjižnice iz razloga spajanja dviju silnica: knjižnica je nadrasla svojim fondom, uslugama i programima skromni prostor od 130 m² te je do kraja evoluirala ideja knjižnice kao tzv. trećeg prostora, mjesta dostupnoga svima; obrazovnog, informacijskog, komunikacijskog, kulturnog, soci-

jalnog i društvenog središta zajednice. Naša je Knjižnica, da bi mogla sve to biti - ispunila tako i posljednji uvjet koji je ograničavao njen rast i razvoj - prostor.

Ideja o preseljenju knjižnice i iznalaženju optimalnog prostora za njen rad i doprinos zajednici nesumnjivo je epohalan odmak iz zatečenog kulturnog standarda, vidljiv u svijesti o njenom potencijalu – stereotip o knjižnici kao mjestu posudbe i pohrane knjiga zauvijek je prevladan!

Ovaj naš novi, multifunkcionalni prostor vrhunac je sadržajne, programske i infrastrukturne evolucije Knjižnice. Prvi put u kulturnoj povijesti našega Grada u reprezentativnom objektu dovoljne površine ujedinjen je svijet beletristike, publicistike,

periodike i građe na drugim medijima, i omogućena potpuna dostupnost cjelokupnog bogatog knjižničkog fonda u otvorenom pristupu svim korisnicima.

Ukupna površina nove knjižnice iznosi 458 m² (obuhvaća prizemlje i kat), a na neto površini za korisnike od 373 m² smješten je pročišćeni knjižnični fond od 34000 svezaka građe, odn. 8 knjiga po stanovniku Grada Delnica.

Pripreme za preseljenje započele su dvije godine prije samoga preseljenja: učestalo su se provodile djelomične, godišnje revizije građe i otpis, sav se knjižni fond presignirao (nove UDK oznake) i na svaku su se knjigu, od njih 34000, naljepile dvije vrste naljepnica - signaturne i RFID.

Preseljenje pročišćenog fonda od 34000 svezaka građe počelo je 6. travnja - pred nama je bio najteži dio posla, fizički... No, Knjižnica je bila preseljena u mjesec dana - do kraja travnja sve su knjige bile na policama, zahvaljujući svesrdnoj dragovoljnoj pomoći brojnih udruga, klubova, društava, institucija i pojedinaca - volontera, kojima najtoplije zahvaljujemo.

Bio je to jedinstven primjer zajedništva, spontano rođenog.

Najbolji je to dokaz koliko je zajednica knjižnici sklona, i koliko ju smatra svojom.

Tako smo u temelje ove Ustanove ugradili svoje zajedništvo, ne krijući, svi zajedno, i radost povratka kući – vratili smo se, naime,

na isto mjesto u kojem smo već bili, svi mi, u ovaj prostor nekadašnjeg DOMA OSRH, koji je nekada bio naš kulturni i društveni dom.

Otvorenje nove Knjižnice bilo je vrlo svečano, uz Ministricu kulture i medija RH Ninu Obuljen Koržinek, državnu tajnicu Majdu Burić, zamjenika župana PGŽ Petra Mamulu, Gradonačelnika Delnica Ivicu Kneževića, Zamjenicu gradonačelnika Katarinu Mihelčić, predsjednika Gradskog vijeća Gorana Bukovca i sve Gradske vijećnice i vijećnike.

Na otvorenju je prvi put izvedena i svečana pjesma Grada Delnica Delnice u duši.

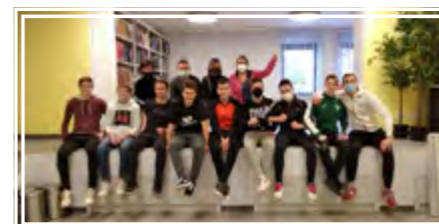
Nova Knjižnica nosi ime naše Delničanke, pok. Janet Majnarich,

ch, čime izražavamo trajnu zahvalnost za oporučno ostavljenu donaciju sredstava uložene u preuređenje prostora i njegovo dovođenje k svrsi daljnje službenja građanima ovoga Grada, i s mišlju da bi bila sretna, znajući za tako i u to iskorištena oporučna sredstva, sa ispunjenom joj željom utroška istih u sadržaje koje koristi najširi sloj stanovništva.

Time produžavamo i spomen na Nju i Njenu plemenitu namjeru pomaganja rodnom kraju.

Time ujedno, osobito mladima, pružamo i primjer nezaborava Zavičaja kao izniman izraz domoljublja.

Indira Rački Joskić

POMAGAČI U PRESELJENJU KNJIŽNICE - 34000, knjiga prenijeli su i prevezli, redom, od prvoga dana:

- » tadašnji gradonačelnik Ivica Knežević,
- » tadašnja zamjenica gradonačelnika Katarina Mihelčić,
- » službenici Grada Delnice: Ilija Kezele, Đulio Jusufi, Tibor Briški, Tomislav Mrle;
- » Monika Salopek i Blanka Gugić - javni radovi;
- » zapovjednik JVP Dražen Rački;
- » Kuglački klub Goranin: Dražen Tomić, Damir Matković, Anamarija Petranović, Alen Petranović, Marko Petranović, Saša Rački;
- » Mountain Riders: Vjekoslav Čop, Davor Marko, Ivan Pelko, Vladimir Briški, Vlado Peršić;
- » Skijaški - Biatlon klub Goranin: Dragan Naglič, Josip Gašparac, Miljenko Ružić, Ognjen Jaška, Zvonimir Mihelčić, Željko Štefančić, Mario Štimac, Mihael Kuprešak;
- » HPD Petehovac: Marino Kezele, Bruno Pleše, Zorko Majnarić, Zvonimir Mihelčić, Goran Bukovac, Marin Mikloška i Silvana Skender;
- » Dario Zetović, Ivan Rački, Josip Prelac, Danilo Prstojević, Ivana Pečnik Kastner i Ana Crnković te Josip Gašparac i Goran Bukovac, DVAPUT kod nas (s različitim ekipama);
- » Cross Sport Delnice: Darko Pirc, Bojan Juranić, Mihaela Cuculić, Marina Miličević, Mirjana Miler, Adam Miler i Marina Šepić;
- » (juniori) NK GORANIN Delnice u sastavu: Matija Sabalić, Fran Petrušanec Pečar, Pavle Jugović, Fran Šamec, Mario Krištof, Kristijan Frlan, Antonio Frlan, Grga Štimac, Tomislav Nikola i Dino Ribić; predsjednik Kluba Goran Rački, zamjenik Josip Kesić;

- » pripadnici Kluba 138. BRIGADE HV GORANSKI RISOVI: Željko Sokol, Damir Rački, Boris Lisac, Mladen Pleše, Darko Kolenc i Kadir Fatkić;
 - » učenici 7. i 8.r. OŠ I. G. Kovačića Delnice, ravnatelj Mladen Bolf i domar Ivica Markovčić;
 - » Filip Joskić i Goran Joskić.
- Sav knjižnični fond prevezen je kombi-vozilima:
- » VTS (Damir Matković),
 - » JVP Delnice (Dražen Rački),
 - » OŠ I. G. Kovačića Delnice (Ivica Markovčić),
 - » kombi DVD-a Delnice, Odjeljenje Crni Lug (g. Košmrlj),
 - » Skijaški - Biatlon klub Goranin (Dragan Naglič)

I osobnim automobilima pojedinaca:

- » Goran Rački,
- » Josip Kesić,
- » Bojan Juranić,
- » Darko Pirc,
- » Marino Kezele
- » Goran Joskić.

U novoj su nam knjižnici knjige pomogli slagati na police vrijedne ruke:

- » Dječji vrtić Hlojkica: Karmela Rački (ravnateljica) i djelatnice: Slađana Žugić, Ana Majnarić, Irena Žagar, Mira Miler (i Adam Miler);
- » GDCK- ravnateljica Snježana Krizmanić i Vanja Čavić;
- » članice Društva Naša djeca: Bojana Rogić Pintar, Maja Bolf, Jelena Glad, Nadija Beljan, Nensi Zbašnik, Renata Raušel, Nataša Volf Pleše;
- » Tihana Lukić, Goran Joskić, Filip Joskić, Smiljka Andlar, Jelena Mohorić, Marina Vidoš, Sarita Šimac;
- » naše nekadašnje djelatnice: Ana Majnarić i Ivana Čurić.

RIKA FEST

Subota, 27. kolovoza 2022. godine bio je dan za pamćenje jer je prvi RIKA FEST, u organizaciji Grada Delnica i Lovačkog saveza Primorsko-goranske županije održan u Delnicama.

Jelen, kralj šume i njezin ukras. Široko rasprostranjen u Europi u velikim šumskim kompleksima uz vodotoke. U Hrvatskoj ga ima u panonskim lovištima, Gorskom kotaru i Lici. U vrijeme parenja jelenu riču kako bi privukli košute. U Hrvatskoj, rika u nizinskim lovištima počinje krajem kolovoza i traje mjesec dana, a u gorskim krajevima počinje krajem runja. Jelenu se vraćaju na teritorije košuta i okupljaju ih u hareme. Tom prilikom se za njih natječu rikom, paralelnim hodanjem i borbom.

Kao svaki pravi kralj tako i jelen ima, ne samo svoje košute, nego i svoju publiku, svoje podanike, svoju slavu. Dokaz tome su natjecanja u rici. Npr. 20. Europsko prvenstvo u oponašanju rike jelena održano 2018. godine, privuklo je u slovački Saint Anton čak 8000 gledatelja, zaljubljenika prirode i lova, među kojima su bili visoki predstavnici ministarstava i uglednici lovstva iz većine europskih država.

Na tragu toga, Grad Delnice i Lovački savez Primorsko-goranske županije organizirali su prvi RIKA FEST u Delnicama.

U ime Grada Delnica, gradonačelnica Katarina Mihelčić najavila je pretvaranje ove manifestacije u tradicionalno druženje u Delnicama, zahvalivši se svima na dolasku. Dr. sc. Josip Malnar, predsjednik Lovačkog saveza Primorsko-goranske županije podsjetio je da u Lovačkom savezu PGŽ djeluju 43 lovačke udruge s 3158 lovaca od kojih su i 64 lovkinje. Prvom RIKAFESTU nazočio je i predsjednik Hrvatskog lovačkog saveza Ivica Budor, naglasivši kako je ovo prvo natjecanje takve vrste u Hrvatskoj te iskazao nadu da će putem Lovačkog

saveza Primorsko-goranske županije krenuti i druge županijski savezi, posebno oni koji gospodare jelenskom divljači.

Rika jelena jedan je od najzanimljivijih trenutaka u vrijeme parenja kod jelenske divljači, trenutak kada mužjak košute nastoji privući, a potencijalne suparnike otjerati. U oponašanju tog ljubavnog zova natjecalo se 16 natjecatelja/lovaca s područja Primorsko-goranske županije kroz tri serije rike – oponašanje rike mladog jelena, potom starog jelena te na kraju sukobom glasova starog i mladog jelena. Svaki natjecatelj se koristio rogom kojim je dočaravao trenutke kada mužjak nastoji privući pažnju ženke. Natjecanje se odvijalo na način da je voditelj predstavljao natjecatelje po brojevima (nikako po imenima), a iskusni lovci i suci Antun Arh, Tihomir Tondini i Dario Blažević, koji su od natjecate-

lja bili odvojeni panoima kako bi im bilo onemogućen pogled na pozornicu, davali su ocjene (od 1 do 6) temeljene samo na kvaliteti oponašanja rike jelena.

Zdenko Čop iz LD-a „Terijeb“ Gerovo najbolji je oponašatelj rike jelena u Hrvatskoj, drugi „rikač“ je Robert Gec iz LD-a „Terijeb“ Delnice, a treći je Tomislav Brkljača iz LD „Gradina“ Novi Vinodolski. Četvrto mjesto podijelili su Alen Čop (LD „Vidra“ Turke) i Matija Laginja (LD „Zec“ Klana). Ni ostali „rikači“, nisu nikako bili loši, ali spomenuta petorka se izdvojila na prvom u Hrvatskoj održanom natjecanju u oponašanju ljubavnog zova jelena.

Istovremeno, u kuhanju lovačkog kotlića natjecala se je 21 ekipa - članica Lovačkog saveza PGŽ

i Hrvatskih šuma, UŠP Delnice. U prostoru nekadašnje Gradske knjižnice priređena je izložba lovačkih trofeja - županijskih prvaka te likovnih radova tematski vezanih uz lov, autora akademskog slikara Grge Marjanovića.

U natjecanju u kuhanju lovačkog gulaša pobijedila je ekipa LU „Divokoza“ Brod na Kupi (Vinko Muhvić, Robert Abramović i Dalibor Šoštarčić), drugo mjesto osvojila je ekipa iz Hrvatskih šuma UŠP Delnice (Miroslava Jauk, Nenad Vančina i Paul Jedriško), a treće mjesto zaslužila je ekipa LD „Gradina“ Novi Vinodolski (Valentino Kapelari, Branko Smolčić, Stipe Smolčić, Mario Palinkaš i Deni Mataija).

Usprkos nezapamćenom nevremenu koje je zadesilo prvu RIKAFEST manifestaciju, ne samo što je sve privedeno svome kraju, nego je odmah tada odlučeno da će se s navedenom manifestacijom nastaviti svake godine. Naravno da je brojka od 8000 posjetitelja u ovom trenutku utopijska, ali ako je na prvom RIKAFESTU bilo možda i 300-400 posjetitelja i sudionika, organizatori su uvjereni da bi ovogodišnje natjecanje uvelike moglo premašiti tu brojku poglavito iz razloga što će se kao natjecatelji uključiti i lovačke udruge iz lovačkih saveza drugih županija.

Kako zbog nevremena prošle godine nisu nastupili Mariachi Los Caballeros, svi su uvjereni da će njihov nastup ove godine biti šlag na tortu jedne zaista vrlo zanimljive i zaista posebne manifestacije, ne samo sa aspekta lovstva, druženja, nego i turizma.

Ovogodišnji RIKAFEST održat će se opet u kolovozu, ali sada u trajanju od dva dana, točnije, u subotu, 26. kolovoza 2023. godine kada će biti takmičenje u rici i kuhanju lovačkih kotlića te u nedjelju, 27. kolovoza 2023. kada će biti takmičenje rogista kao i lovačkih pjevačkih zborova te ocjenjivanje i izložba lovačkih pasa.

Tomislav Mrle

KUP KURIKKALA 1962.

Način na koji se gleda s posebnom dozom romantike i nostalgije na organizaciju međunarodnog natjecanja u daljinskom trčanju na skijama Kup Kurikkala obavezalo nas je da u Delnicama obilježimo 60-u godišnjicu održavanja tog značajnog sportskog natjecanja. Prigodna svečanost održala se u organizaciji Grada Delnica u Radničkom domu u Delnicama 14. prosinca 2022. godine.

Svima je poznato da je autentičnih sudionika sve manje među nama pa smo držali da je ovo jedna od posljednjih prilika da za buduće generacije sačuvamo sjećanje na taj značajan događaj. Delnice su te, danas već, davne 1962. godine bile u pravom smislu gradić koji se razvijao na

svim društvenim poljima. Ako gledamo samo sportski trenutak, otvaranje sedežnice i depadanse u sklopu tadašnjeg Planinarskog doma Petehovac za smještaj sportaša, bili su sigurno iskorak kakav danas možemo samo priželjkivati.

Opsežnim istraživanjem prikupljeno je više od 80-ak fotografija, biltena, novinskih članaka, a arhiva HTV-a omogućila nam je za ovu obljetnicu prikazivanja tri reportažna filmska zapisa koji pokazuju Delnice toga doba. Vjerujemo da sačuvane snimke skijaških skokova na delničkoj velikanki nisu nikoga ostavile ravnodušnim kao niti naši brojni skijaški asovi koje smo mogli prepoznati na tim snimkama. Kompletno istraživanje fenome-

NOSTALGIČNO SJEĆANJE NA DELNIČKO NATJECANJE

na Kupa Kurikkala u Delnicama zabilježeno i u prigodno tiskanoj sportskoj knjižici koja je obogaćena likovnim radovima delničkih osnovaca.

Kroz obilježavanje obljetnice, proveli su nas u punom Radničkom domu, gospođa Heidi Rački, autorica pjesme U svitanje, gospodin Antun Zlatko Rački tadašnji omladinski reprezentativac Jugoslavije i sudionik Kupa Kurikkala, gospođa Irena Vučenik-Šostik cijenjena turistička djelatnica i Ivica Urbanc sportski djelatnik i publicist, autor knjige Goranski sportski tragovi.

Ivica Urbanc

facebook stranica
KINO Delnice

facebook stranica
Visit Delnice

» LIPANJ

3.6.
Muzej odbačenih predmeta
u prostoru bivše Knjižnice

5. do 10.6.

8. ljetni malonogometni turnir TIN GRGURIĆ

6.6.

Ludi medo
sportsko natjecanje

7.6.

ASAMBL NARODNIH PLESOVA I PJESAMA HRVATSKE LADO
Dom sportova Delnice

13. do 16.6.

TIMPETIL (Motovun film festival) –
program za djecu
Radnički dom

19.6.

Izložba slika Mladena Gašparca
Gradska knjižnica Janet Majnarich

20.6.

Promocija knjige Milana Majerovića Stilinovića:
Srce mog medvjeda
Gradska knjižnica Janet Majnarich

21.6.

Svečana sjednica Grada Delnica, Radnički dom

23.6.

Ivanjski krijes

24.6.

Izložba malih životinja,
Park kralja Tomislava

24.6.

DALEKA OBALA I GRUPA INSULA
Koncert povodom Dana Grada

24.6.

Ivajnske kresnice
Ispred kuće Rački

24.6. - 29.

Goranski oldtimer rally

24.6.

Igre na otvorenom za djecu

25.6.

Sakralni koncert
Crkva Sv. Ivana Krstitelja

» SRPANJ

1.7.

Crnoluško Petrovo Risnjak Trail

7.7.

PLESNI KLUB PETRINIJA I GRUPA IMPULS
Trg 138. Brigade

9.7.

Razloško Petrovo

15.7.

Strong potok - natjecanje u potezanju konopa

15.7.

Noćni polumaraton „Utrka prijateljstva“
Brod na Kupu

22.7.

Dan župe - Magdalenino
5. Ljetne filmske večeri,
Brod na Kupu

25. do 29.7.

CINEHILL (Motovun film festival) –
program za odrasle
Petehovac

29.7.

Park rock/blues
Park kralja Tomislava

29.7.

Plivački miting „Kupom uzvodno“

31.7. - 5.8.

CROATIA OPEN
Međunarodno natjecanje u orijentaciji

» RUJAN

8.9.

Hrvatski olimpijski dan,
100 godina nogometa u Delnicama – okrugli stol

9.9.

Memorijal “Goran Gašparac Pupin”

13.9.

Dani jabuka u Brodu na Kupu

17.9.

Kros dolinom Kupe

» KOLOVOZ

5.8.

Crnoluška noć

12.8.

OPĆA OPASNOST
Delnice

12.-13.8.

CROATIA GRAND PRIX
Međunarodno natjecanje u sanjkanju na kotačima

26. i 27. 8.

RIKA FEST I LOS CABALLEROS
Trg 138. Brigade

Tijekom cijelog ljeta u KINU Delnice odvijati će se razne projekcije.

Raspored projekcija:
facebook stranica
KINO Delnice

*Kalendar događanja podliježe promjenama, te su moguće izmjene.

Na facebook stranci Visit Delnice možete pratiti kalendar sa ažuriranim informacijama.

Ljeto u Delnicama

› 10 GODINA
DELNIČKE
ADVENTSKE
BAJKE

› 30 GODINA OD OSNUTKA JLS GRAD DELNICE

Uloga lokalnih društvenih zajednica, odnosno, lokalnih samouprava u životu demokratskih društava ima iznimno veliko značenje. Kao što je isticao pokojni akademik Eugen Pusić: „Otkad postoji država kao politička i upravna struktura lokalne jedinice, ma kako velikodušno državni ustavi definirali njihova prava samoupravljanja, dio su državnog sustava. To ima, među ostalim, i tu posljedica da je državni teritorij razveden ne samo horizontalno, već i vertikalno.“

Isto tako, francuski mislilac i povjesničar, Alexis De Tocqueville je rekao, da „u lokalnim institucijama leži snaga slobodnih naroda. One su za slobodu ono što je pučka škola za znanost. Bez njihova postojanja jedan narod može imati slobodnu vladu, ali ne i duh slobode.“

Temeljni međunarodni dokument koji propisuje lokalnu samoupravu Europska povelja o lokalnoj samoupravi donesena je u srpnju 1985. godine, a stupila je na snagu 1. rujna 1988. godine. Republika Hrvatska ju je prihvatila, u minimalnom opsegu, 1997., a u potpunosti 2008. godine.

U Republici Hrvatskoj lokalna se samouprava razvijala u etapama, 1990-1993, pa 1993-2001, zatim 2001-2010, te nakon 2010. godine.

Krajem 1992. godine donijeto je nekoliko zakona kojima je provedena nova teritorijalna podjela, došlo je do novoformiranih jedinica lokalne samouprave i uprave, tj. formirano je 418 općina i 69 gradova kao lokalnih samouprava te 20 županija kao lokalnih uprava. Istodobno, ukinute su mjesne zajednice kao jedinice samouprave i participacije građana ispod lokalne razine.

Ustavne promjene iz 2000. stvorile su nov temelj razvoju lokal-

ne samouprave. Ustav definira županije kao jedinice područne samouprave, jamči širok samoupravni djelokrug ne samo njima nego i jedinicama lokalne samouprave (gradovima i općinama), uvodi opću klauzulu u određivanje lokalnih poslova te prihvaća načela supsidijarnosti i solidarnosti.

Nova zakonska regulacija sustava „lokalne i područne samouprave“ izvršena je Zakonom o lokalnoj i područnoj samoupravi iz 2001. U ovoj su fazi održani opći lokalni izbori za predstavnička tijela 2001., 2005. i 2009. Od svibnja 2009. ukinuta su poglavarstava kao kolegijalna izvršna tijela u svim jedinicama, a umjesto njih građani neposredno biraju monokratske izvršne organe, općinske načelnike, gradonačelnike i župane.

Naravno, promjene u razvoju lokalne samouprave tu nisu stale. Jedna od najznačajnijih posljednjih promjena, a koja je usko vezana uz Grad Delnice je ta što od 2021. godine Grad Delnice (JLS s manje od 10 000 stanovnika) nema više zamjenika gradonačelnika.

Konkretni podaci vezani uz Grad Delnice kao JLS 1993.-2023.

Prvi lokalni izbori provedeni su 07. veljače 1993. godine. Konstituirajuća sjednica Općinskog vijeća održana je 16. travnja 1993. godine. Za prvog predsjednika izabran je Damir Moćan (HDZ). Prva predsjednica poglavarstva (izvršnog tijela), dakle ujedno i općinska načelnica, bila je dr. Maja Stipaničić (HDZ).

Grad Delnice dobio je status grada u travnju 1997. godine.

U narednom, drugom sazivu (1997-2001), za predsjednika Gradske vijeća izabran je Marijan Pleše (PGS), a Milivoj Tomac (SDP) za gradonačelnika. Konstituirajuća sjednica održana je 21. svibnja 1997. godine.

Treći saziv bio je u razdoblju 2001-2005. Konstituirajuća sjednica održana je 15. lipnja 2005.

godine. Predsjednik Gradske vijeća bio je Milivoj Tomac (SDP), a gradonačelnik Marijan Pleše (PGS).

Četvrti saziv bio je u razdoblju 2005-2009. Predsjednik Gradske vijeća bio je Goran Muvrin (SDP), a gradonačelnik Marijan Pleše (PGS). Konstituirajuća sjednica održana je 09. lipnja 2009. godine.

Peti saziv (2009-2013) je karakterističan po tome što su 2009. po prvi puta održani neposredni izbori za izvršne čelnike. Dakle njih više ne bira predstavničko tijelo (kao predsjednike poglavarstava) nego birači izravno. Za prvog takvog gradonačelnika izabran je Marijan Pleše (PGS), a Maja Kezele (PGS) za zamjenicu. Predsjednici Gradske vijeća bili su, Alen Janjušević (SDP), od konstituirajuće sjednice 16. lipnja 2009. godine pa do 19. studenog 2009. godine, a od tada predsjednik Gradske vijeća bio je Mladen Mauhar (HDZ).

Šesti saziv bio je u razdoblju 2013-2017. Konstituirajuća sjednica održana je 21. lipnja 2013. godine. Predsjednica Gradske vijeća bila je Nada Glad (NL), a za drugog po redu neposredno izabranog gradonačelnika izabran je Ivica Knežević (NL), te Katarina Mihelčić (NL) za zamjenicu.

Sedmi saziv je u razdoblju 2017-2021. Konstituirajuća sjednica održana je 20. lipnja 2017. godine. Predsjednik Gradske vijeća je Goran Bukovac (HDZ), a po drugi puta za neposredno izabranog gradonačelnika izabran je Ivica Knežević (NL), te Katarina Mihelčić (NL) za zamjenicu.

Osmi saziv je u razdoblju 2021-2025. Konstituirajuća sjednica održana je 10. lipnja 2021. godine. Predsjednica Gradske vijeća je Ivana Pečnik Kastner (HDZ), a za neposredno izabranog gradonačelnika izabrana je Katarina Mihelčić (NL). Od sada više nema zamjenika gradonačelnika.

U prvom sazivu (1993-1997) broj vijećnika bio je paran, njih 16, kao i drugom (1997-2001) njih 20,

a od 2001. taj je broj neparan i do 2021. godine iznosio je 15 vijećnika, a od 2021. njih 13. Isto tako, broj članova poglavarstva u početku je bio njih 10 (1993-1997 te 1997-2001), a kasnije (2001-2005, te 2005-2009) njihov je broj bio 5.

Od samog početka, svi izvršni čelnici, svoju su dužnost obavljali profesionalno. Od 2009, dakle od kada više nema poglavarstva kao kolektivnog izvršnog tijela i zamjenica je svoju dužnost obavljala profesionalno, sve do ukidanja dužnosti zamjenika gradonačelnika 2021.

Službenici koji rade u Gradu Delnicama, njihov se broj kretao od njih 9 (1993), raspoređenih u 3 Odsjeka (komunalni, financijski i opći), do današnjeg broja od 18 službenika koji su, počevši od 01.01.2022. godine, raspoređeni u 3 Upravna odjela: Odjel za financije i projekte, Odjel za komunalni sustav, imovinu, promet i zaštitu okoliša te Odjel za lokalnu samoupravu, društvene djelatnosti i opće poslove.

Tomislav Mrle

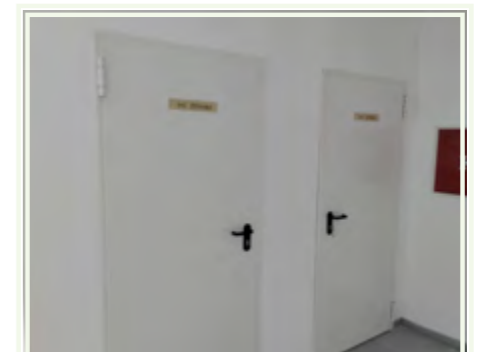
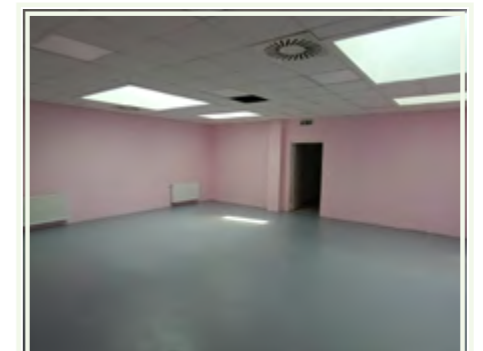
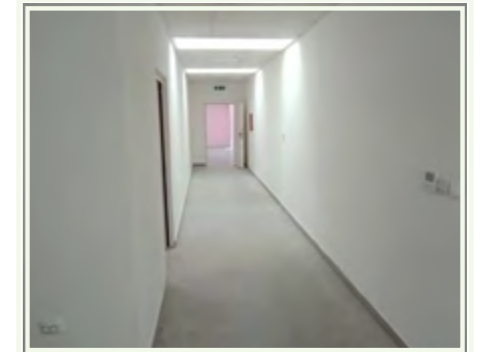
› REKONSTRUKCIJA OSNOVNE ŠKOLE DELNICE

Obnova i proširenje Vrtića i Škole omogućena je partnerstvom građana Sjedinjenih Američkih Država i građana Republike Hrvatske, zajedničkim nastojanjima Zapovjedništva Američkih oružanih snaga u Europi, Američkog ureda za obrambenu suradnju Američkog veleposlanstva u Zagrebu, Osnovne škole Ivana Gorana Kovačića, Grada Delnica i Primorsko-goranske županije.

Ulaganjem 350.000 američkih dolara, Ambasada SAD-a i US Army omogućila je izvršavanje niza poslova rekonstrukcije i obnove prostora u zgradi delničke Osnovne škole I.G.Kovačića, čime će znatno biti podignuta kvalite-

ta rada u ovoj školskoj ustanovi te omogućen još bolji rad nastavnici i učenicima ove škole.

Do realizacije je došlo zahvaljujući dobrim vezama Veleposlanstva s Ministarstvom obrane RH i Bojnom za specijalna djelovanja stacioniranom u Delnicama. General Turalija upoznao je Školu s mogućnostima kandidiranja projekta kod američke vojske i ambasade te se prije dvije godine krenulo u projekt i odmah naišlo na zaista sjajnu suradnju i razumijevanje, zbog čega je Škola zahvalna svima u ambasadi, od otpravnik poslova gospodina Fleminga do djelatnice Dijane Maršić, uz čiju su pomoć predstavljali projekt.

Početak listopada 2023. godine započeli su radovi djelomičnog uređenja kata i potkrovlja škole. Na katu se uredila nova knjižnica koja odgovara potrebama škole. Knjižnica je zamišljena kao multifunkcionalni prostor. Renovirana su i dva sanitarna čvora. U potkrovlju škole dobili smo dvije učionice, zbornicu i dva sanitarna čvora. Jedna učionica je namijenjena tehničkoj kulturi i fizici, a druga informatici. Od velikog značaja će nam biti i kabinet tehničke kulture i fizike u kojem će učenici uz vodstvo učitelja odrađivati praktični dio nastave. Isto tako dobili smo i učionicu koja u kojoj će biti kombinirani posebni razredni odjel (od 1. do 8. razreda), koji bi sa svojim radom trebao krenuti iduće školske godine. Uglavnom, rekonstrukcijom potkrovlja dobili smo tri nove učionice.

Mladen Bolf

KAŠTEL ZRINSKI

Područje Grada Delnica obiluje prirodnim i kuturnom baštinom, a u Gorskom kotaru se ističe i time da se u bajkovitoj kupuskoj dolini, u stoljetnom Kaštelu Zrinskih, smjestio jedini muzejski postav, postav kojim upravlja Prirodoslovni muzej Rijeka.

U „Divljini s pogledom na more“ otkriven je dio prirodnog bogatstva i goranske ljepote, vodeći posjetitelje od krškog podzemlja i riječne doline, preko goranskih šuma i planina sve do prozračnog neba. Na putovanju od mračne špilje do bjeline oblaka istaknute su značajke, zanimljivosti i posebnosti kraja, ali i elementi tradicionalnog suživota čovjeka i prirode.

Ovdje možete zaviriti u sićušan svijet mahovina i lišajeva, po-

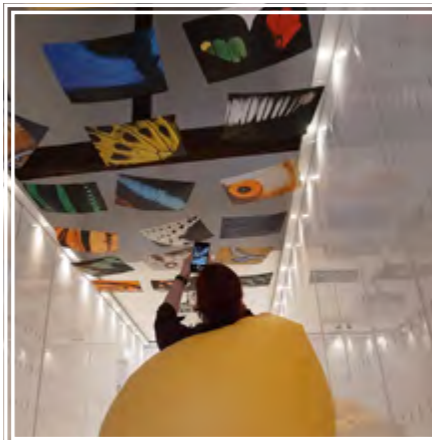

sjetiti hladnu i mračnu ponikvu, istražiti rudnik, osjetiti ekstremne vremenske uvjete na planini, iskušati penjanje na stijenu. Preostale zanimljivosti otkrijte sami ili u društvu pri čemu će vas, ponekad, usmjeriti i Dragutin Hirc, znani botaničar, planinar i učitelj.

Stalni postav čini jedinstvenu cjelinu s interpretacijskim centrom „Putovima Frankopana“, koji se nalazi u prizemlju Kaštela, a osim saznanja o povijesti mjesta i posebnostima brojskog Gra-

da, utvrde iz 17. stoljeća, saznajte kakav je bio odnos Frankopana i Zrinskih prema prirodi.

U nepune dvije godine, 16.450 posjetitelja upoznalo je raznolikost interpretirane prirodne i kulturne baštine Gorskog kotara, Muzej je ugostio 192 grupne posjete, prikazao 4 tematski različite izložbe, održao 30 edukativnih radionica, organizirao 17 manifestacija i 3 interpretacijske šetnje.

U ljetno-jesenskom periodu pripremaju se zanimljive programske aktivnosti u Kaštelu i izvan njega. Zna li da nudimo i organizaciju edukativnih rođendanskih radionica za djecu starosti od 5 do 14 godina? Između nekoliko tema odabir može biti i „Divlji Gorski kotar“.

Preporučamo da u Delnicama pronađete odgovor na pitanje „Što je danas luksuz?“ i da pri tom nezaobilazna točka posjeta bude Kaštel Zrinskih u Brodu na Kupu.

Klara Bukovac

Prirodoslovni muzej Rijeka
Kaštel Zrinskih

kastel@prirodoslovni.com
Facebook: @kastel.zrinskih
Instagram: @kastelzrinskih

SKRIVENO BLAGO RISNJAKA INTERPRETACIJSKI CENTAR

Interpretacijski centar „Skriveno blago Risnjaka“ u Crnom Lugu, multimedijски je prostor koji nudi informacije o samome mjestu, njegovoj povijesti i tradiciji, Nacionalnom parku Risnjak i specifičnostima Gorskog kotara svim ljubiteljima prirode, životinjskog i biljnog svijeta.

Jedinstveni interpretacijski centar na suvremen način prezentira niz prirodnih, povijesnih i tradicijskih posebnosti Gorskog kotara. Uz mnoštvo informacija o trima velikim zvijerima koje žive na području Gorskog kotara i NP Risnjak (vuk, ris i medvjed), upozna je posjetitelje s poviješću i bogatom tradicijom našega kraja: goranski zvončari „Pesnike“, proizvodnja stakla, izrada posebnih vunjenih čarapa „kopica“ i još niza zanimljivosti.

Domaćica interpretacijskog centra provest će Vas kroz centar i upoznati Vas s načinom življenja, bogatstvima šuma, suživotom ovdašnjeg čovjeka s prirodom, ali i zanimljivim pričama iz nekih davnih vremena.

U obilasku koji traje 45 minuta prezentirat će vam se:

- » tri velike zvijeri (vuk, ris, medvjed)
- » Nacionalni park Risnjak
- » legenda o skrivenom blagu
- » šindra - čudesna jelova daščica
- » smrčak ili maroflin
- » pesniki
- » lov na puhove i priča o kopicama
- » radovi poznatog dizajnera Danijela Popovića
- » opis planinara, zemljopisca i planinara Dragutina Hirca

- » pilane
- » ptica sjenica
- » stare fotografije skijaških klubova

Radno vrijeme interpretacijskog centra je prema dogovoru. Zainteresirani posjetitelji mogu kontaktirati gospođu Dinu Štimac na broj: 099 652 6348 ili Anu Štimac 091 610 8672 i dogovoriti vrijeme posjete.

Cjenik za posjete interpretacijskom centru:

POJEDINCI
2,50 eura (18,84 kn)

GRUPA (minimalno 10 osoba)
2,00 eura (15,07 kn)

Djeca do 7 godina ne plaćaju ulaznicu.

Ana Štimac

150 GODINA ŽELJEZNICE

Ugovorom potpisanim 26. srpnja 1869. godine tadašnje Ugarsko-hrvatsko ministarstvo komunikacija gradnju planinske pruge između Rijeke i Karlovca povjerilo je konzorciju pod imenom „Generalno građevno poduzetništvo željezničke pruge Karlovac - Rijeka“ sa sjedištem u Beču. Konzorcij su činile dvije banke, Francusko-austrijska i Francusko-mađarska te građevinska tvrtka braće Guida i Oscara Pongratza.

Pripreme za gradnju pruge Karlovac - Rijeka počele su tri tjedna nakon što je Austro-ugarskom nagodbom Habsburška Monarhija rekonstruirana u Austro-Ugarsku Monarhiju. Nagodba je stupila na snagu 8. lipnja 1867. godine, a Ugarsko-hrvatski sabor donio je Zakonski zaključak za gradnju karlovačko-riječke pruge već 1. srpnja 1867. Odmah potom u Budimpešti je za taj pothvat osnovana Željeznička građevna direkcija, a za njezina pročelnika imenovan je švicarski inženjer Achilles Thommen. Kako je u svom izvanrednom prikazu gradnje riječke željeznice napisao inženjer Davorin Deselbrunner (1924.-2007.), Thommen je osobno pregledao teren od Karlovca do Rijeke i odredio generalnu trasu, a terenska snimanja, studije i projektiranja trajala su cijele 1868. i dijelom 1869. godine.

Za današnje kriterije, pruga kroz Gorski kotar položena je neobičnom trasom, ona zračnu udaljenost između Karlovca i Rijeke od samo 90 km svladava duljinom od 176 km. Na karti iscrtava veliko slovo „Z“. Za to su postojali jaki razlozi: pruga je koristila riječne doline, a trebala je isto tako povezati „razmaknute“ glavne centre proizvodnje drva za izvoz u prekomorske krajeve. Gledano u manjem mjerilu, pruga nevjerojatno vijuga, penje se i ponire strminama i do 25 promila, među najvećima na svijetu. Razlog tomu bio je da se smanje troškovi i ubrza njezina gradnja, budući da bi probijanje usjeka i tunela tadašnjom tehnologijom radi skraćivanja trase i snižavanja kota produljilo gradnju za najmanje 3 godine.

Jedan od najnevjerojatnijih podataka je da je Guido Pongratz u vrlo kratkom vremenu na cijeloj trasi pruge gotovo odjednom zaposlio pravu armiju od čak 23 tisuće radnika! Za njih su uz koridor pruge sagrađena čitava mala naselja kao i dvije bolnice, u Kupjaku i Fužinama. Duž cijele pruge istodobno su otvorene radionice za obradu kamena, željeza i drveta. Velika stolarija bila je u Vrbovskom, kovačnica u Fužinama, a korištene su i postojeće radionice u Karlovcu, Delnicama i Rijeci. U Vučinić Selu i Kupjaku izrađivani su i impregnirani drveni pragovi. Tračnice su bile naručene u belgijskoj tvornici Dorlodot et frères i dopremane brodovima u Rijeku i dalje kolima na trasu. Skretnice i okretnice bile su izrađene u željezari Hof, a križanja su rađena u tvornici Ganz u Budimpešti.

Gradnju karlovačko-riječke pruge pratili su veliki tehnički problemi. Među najveće spadaju popuzine ili klizišta, a velike muke graditeljima su zadavali i golemi nasipi. Iskop u zemljanom materijalu obavljao se korištenjem krampova, lopata i tački, a iskop u stijinama miniranjem. Kod probijanja tunela Sleme, na najvišoj koti pruge, graditelji su u čvrstom vapnencu naišli na ogromnu podzemnu špilju duboku 15 m, koju je usred tunela trebalo – premostiti. Osim nasipa za prugu trebalo je iskopati i izraditi i jarke za odvod oborinske vode i isušivanje klizišta, mnoge i naknadno, nakon što bi gotova pruga preko noći potonula i za pola metra, a promet bio prekinut.

Javnosti je slabo poznato da su tuneli na pruzi od Karlovca do Moravica izvedeni za dva kolosijeka, što znači da se već pri

planiranju gradnje pruge ta dionica predviđala za dva kolosijeka. Drugi, međutim, nikada nije sagrađen, unatoč tome što je od puštanja u promet 23. listopada 1873., nakon samo tri godine gradnje i bez ikakva slavlja, riječka željeznica uvelike popravljana i osuvremenjivana.

Ugovoreni paušalni iznos od 19,8 milijuna forinti pokazao se premalim pa je konzorcij podnio odštetni zahtjev od 17 milijuna forinti. Nakon neuspjelih pregovora s državom, sud je konzorciju dodijelio odštetu od deset milijuna pa je tako pruga Karlovac - Rijeka stajala nešto manje od 30 milijuna forinti.

Siniša Abramović

70 GODINA NP RISNJAK

Ove godine će park proslaviti 70. rođendan, a najbolji „poklon“ bila bi obnova legendarnih planinarskih domova

Ljepota Nacionalnog parka Risnjak mamila je planinare, rekreativce i putnike namjernike kako kroz povijest, sadašnjost, a tako će biti i u budućnosti. Gordost Risnjaka i Snježnika čovjeku daje do znanja da je priroda vrijednost koja zaslužuje poštovanje i poseban status što je još davnih dana otkrio prof.dr.sc. Ivo Horvat napisavši:

“Među vrletnim risnjačkim stijenama i dubokim provalijama, u divnim crnogoričnim i bjelogoričnim šumama neka živi nesmetano biljni i životinjski svijet, a čovjek neka prolazi njegovim stazama pun poštovanja pred velikom prirodnom cjelinom u koju je zašao.”

Zbog svih posebnosti, šumskih i biljnih zajednica - čak 1148 svojiti flore, Risnjak je proglašen Nacionalnim parkom 15. rujna 1953. godine na inicijativu upravo prof.dr.sc. Ive Horvata, poznatog hrvatskog znanstvenika i botaničara međunarodnog ugleda

I zalaze ljudi, otkrivaju tajne koje kriju prastare šume, uski puteljci, izvor Kupe i mala sela skrivena od pogleda. Svake godine ih je sve više. U 2022. godini bilo je 22% više posjetitelja nego predpandemijske 2019. godine.

Volonteri iz zemalja širom Europe i Hrvatske dolaze u naš Volonterski centar-Hostel kojeg smo otvorili

2021. godine sufinanciran europskim sredstvima. Vrijednost projekta bila je 7.653.000 kn. Smješten u centru Crnog Luga sa svoji 43 ležaja, kuhinjom, konferencijskom dvoranom nalazi se u srcu Gorskog kotara i daje dodatnu vrijednost doživljaju istinskog života ljudi ovog pitomog goranskog sela, a volonteri doprinose u održavanju livada, infrastrukture i kulture cijepanja šindre (male jelove dašice kojom su se pokrivali krovovi u Gorskom Kotaru).

Kroz Interreg projekte (HR-SLO), u kojima smo uz slovenske bili partner i hrvatskim dionicima projekta, uspješno smo završili čišćenje izvora rijeke Kupe, izrađena je stručna podloga za upravljanje travnjacima i leptirima, napravljena je nastamba za napuštenu risju mladunčad, napravljeni su didaktički kutci o velikim zvijerima za osnovne škole, podijelili smo električne pastire lokalnom stanovništvu u svrhu zaštite poljoprivrednih površina i voćnjaka, postavljali kućice za sovice, nabavljali opremu, opremili info kutak i postavili mini prezentaciju na otvorenom. Vrijednost ova tri projekta je bila 347.000 eura.

Kroz Projekt „Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000“ Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja napravili smo nove Planove upravljanja, dokumenti koji su vodilja u upravljanju Parkom u narednih 10 godina i obnovili vozni park.

Izradili smo i novi Program njege, zaštite i obnove šuma u suradnji sa Šumarskim institutom. Dokument je na snazi 10 godina i koristiti će u upravljanju šumama na Risnjaku te Bijelim i Samarskim stijenama.

U suradnji sa Šumarskim fakultetom u Zagrebu izradili smo novi Program zaštite divljači koji će također biti na snazi 10 godina, izrađeno je novo kartiranje šumskih zajednica, napravljen je popis i istraživanje tala na području NP Risnjak. Sva istraživanja sažeti ćemo u jedno tiskano izdanje koje će služiti i znanstvenicima i laicima.

Nakon poplave u rujnu 2021. godine i šteta koje su nastale na infrastrukturi, odmah smo sanirali asfaltnu cestu Razloge - Hrvatsko i stavili je u funkciju. Most prema izvoru Kupe stradao je u bujici, a trenutno smo u fazi izrade projektno-tehničke dokumentacije u svrhu rekonstrukcije.

Povodom 70 godina proglašenja područja Nacionalnim parkom sa ponosom možemo najaviti proslavu rođendana 15. rujna ove godine.

Izradili smo kompletnu projektnu dokumentaciju obnove planinarskih domova te u godini rođendana prijavili na poziv „Regionalna diversifikacija i specijalizacija hrvatskog turizma kroz ulaganja u razvoj turističkih proizvoda visoke dodane vrijednosti“ rekonstrukciju planinarskih domova na Risnjaku i Snježniku u vrijednosti cca. 3 mil.eura.

Planinarski domovi podno vrha Risnjaka i Snježnika dio su naše povijesti, kako kulturne tako i planinarske, remek djela arhitekture, marljivosti i vizije ljudi koji su utkali sebe u kamenu. Naša je dužnost pronaći način kako te planinarske domove obnoviti i sačuvati od daljnjeg propadanja te se nadamo pozitivnoj evaluaciji projektne prijave od strane relevantnog povjerenstva.

...vremena se mijenjaju, ljudi se mijenjaju... samo priroda ostaje za sva vremena. Čuvajmo prirodu da bismo sačuvali sebe.

GRADSKO DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA

Hrvatski Crveni križ Gradsko društvo Crvenog križa Delnice (skraćeni naziv GDCK Delnice) ove godine obilježava 40 humanitarnog rada. Osnovano je 23. studenog 1983. godine i od tada pomaže i organizira humanitarne akcije na području 7 jedinica lokalnih samouprava: Grada Delnica i Općina: Lokve, Fužine, Mrkopalj, Ravna Gora, Brod Moravice i Skrad. Tijekom rada, udrugu su uspješno vodile osobe kojih se rado prisjećamo, izvršavajući brojne zadatke i izazove koji su bili pred njih postavljeni. I naziv udruge se mijenjao, ali ciljevi i područje djelovanja nije.

Svoj najveći doprinos GDCK Delnice imalo je tijekom Domovinskog rata, brineći se za prognanike i izbjeglice, prikupljajući humanitarnu pomoć u materijalnim i financijskim dobrima. Od tada, Crveni križ nije se susreo i djelovao u tako velikom razmjeru i ratnim razaranjima do najveće prirodne katastrofe, poplave u Gunji 2014. godine, kada je dao svoj doprinos u pružanju humanitarne pomoći.

Godine 2018. odgovaramo na izazov u pružanju pomoći stanovnicima Gorskoga kotara ugroženima snijegom i niskim temperaturama, najviše starijim osobama i teško dostupnim domaćinstvima.

Nakon samo dvije godine, GDCK Delnice našao se i spremno odgovorio na nove izazove svjetskog razmjera, pandemije koronavirusa. To

je bila godina izazova za rad GDCK Delnice - organiziranje volontera, odgovaranje na zahtjeve aktivnosti, prikupljanje humanitarne pomoći i njezina distribucija, postavljeni su izazovi koji od volontera traži psihološku stabilnost, a time i uspješno pružanje humanitarne pomoći našim građanima.

U prosincu 2020. godine, organiziramo humanitarnu pomoć za građane zahvaćene potresom na području Sisačko-moslavačke županije. Osim prikupljanja materijalnih dobara, uključili smo se u rad tima za psihosocijalnu podršku stradalima. Prikupljena je materijalna pomoć u vrijednosti 177.163,30 kn koja se dostavila u Hrvatsku Kostajnicu i Petrinju (ukupno 11 kombi vozila) uz pomoć svih JLS Gorskog kotara i Vatrogasaca.

Rat u Ukrajini, 2022. godine, u prvi plan naših aktivnosti stavlja pružanje pomoći raseljenim osobama iz Ukrajine smještenim u Gorskome kotaru. Pristiglo je 54 osoba, od toga 14 obitelji, 6 starijih osoba, 5 samaca. Danas se brinemo za njih 4 samaca, 6 obitelji od toga 7 djece i 9 odraslih. Prikupljeno je 2.330 kg hrane i higijenskih potrepština u vrijednosti 41.651,40 kn.

Tijekom reagiranja na katastrofe, uspješno smo provodili naše aktivnosti. Među najboljima smo u Primorsko - goranskoj županiji po prikupljenim dozama krvi. Najviše doza krvi, 1017 prikupljeno je 2017. godine, 2020. godine 990 doza krvi, a aktivno je 480 darivatelja krvi na području 7 JLS.

Za potrebe naših građana, 2016. godine osnovali smo Savjetovalište „IZVOR“ koji danas okuplja 4 stručne osobe, volonterke. Namjena Savjetovališta je pružanje podrške našim građanima, u stresu, bolesti, tuzi, odnosa u obitelji, djeci i mladima u

rješavanju školskog neuspjeha, rad s osobama s teškoćama u razvoju.

Od 2020. godine radimo na širenju raznih socijalnih usluga i provodimo razne programe usmjerene na prevenciju nasilja među mladima, suzbijanju obiteljskog nasilja, podrške roditeljstvu i sl. Projekti su financirani od strane Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike te Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade.

Nositelji smo projekta Zaželi faze II i faze III gdje smo zaposlili teško zapošljive žene koje su pružale pomoć u kući za starije i nemoćne.

Crveni križ Delnice okuplja i radi s velikim brojem mladih te smo 2021. godine osnovali Klub mladih Crvenog križa Delnice. Članovi provode brojne aktivnosti, radionice i pomažu nam u humanitarnom radu.

Za naše građane u potrebi postoji skladište rabljenom odjećom i obućom, u koje smo donacijom Ministarstva financija Carinskih uprava primili smo donacije odjeće i obuće procijenjene vrijednosti više od 220.000,00kn. Također raspoložimo, iako malim brojem, invalidskim pomagalicama koje posuđujemo našim građanima u bolesti.

GDCK Delnice ima otvorenu web stranicu, Facebook i Instagram putem kojih građane obavještavamo o svojim aktivnostima.

Uspjesi naših humanitarnih akcija i druge aktivnosti ne bi bile i neće biti uspješne bez naših građana koji se odazovu na svaku akciju te članova i volontera, dobrovoljnih darivatelja krvi, kao i ustanova, institucija, udruga i čelnika JLS koje djeluju na našem području.

Danas, kad ne djelujemo u katastrofama, GDCK Delnice broji 102 člana i 87 volontera. Prosječno imamo oko 1800 sati volontiranja godišnje.

Snježana Krizmanić

MK MOUNTAIN RIDERS

Ove godine Moto klub Mountain Riders, najveći i najstariji goranski bickerski klub, obilježat će punih 20 godina aktivnog rada.

Osnovan je 2003. godine. Od samih početaka pa sve do danas okuplja ljude iz svih dijelova Gorskog kotara, Rijeke pa čak i susjedne Slovenije.

Svaki moto klub djeluje po pravilima i načelima moto svijeta koja su jasna i ista se moraju poštovati ukoliko se želi biti član moto kluba.

U 20 godina aktivnog rada, Moto klub Mountain riders organizirao je veliki broj manifestacija bajkerskog sadržaja: od velikih ljetnih moto susreta, winter partyja, blagoslova motora pa sve do humanitarnih i ekoloških akcija kao pripomoć zajednici u kojoj djelujemo. Uz naše glavno djelovanje, a to je moto svijet i sve što ga okružuje - vožnja, druženja i organizacije moto manifestacija, voljeli bismo istaknuti par značajnih podataka o djelovanju i radu Kluba. Godine 2012. dobili smo Godišnju nagradu Grada Delnica, 2013. godine Povelju Grada Delnica te 2020. godine Zahvalnicu Grada Delnice za doprinos Delničkoj adventskoj bajci.

Među jedanaest velikih ljetnih moto susreta, ističemo najznačajniji i najposjećeniji, onaj iz 2013. godine. Deset godina aktivnog rada proslavili smo uz koncert Hladnog piva koji je privukao uistinu veliki broj bajkera i posjetioca.

Uz organizaciju ljetnih manifestacija, kroz godine održali smo i deset Winter partyja, deset Blagoslova

motora te isti broj Moto Mrazova u Selu Bake Mraz za vrijeme Adventa. Od novih aktivnosti, izdvajamo program „Motociklom kroz Gorski kotar“ koji je krenuo prije dvije godine. Svrha mu je promocija moto turizma na način da se posjete sve jedinice lokalne samouprave Gorskog kotara te se u istima običu njihove znamenitosti i ljepote.

Moto klub Mountain riders veliki dio vremena posvećuje i humanitarnom radu, pripomoći onima kojima je to najpotrebnije. Tako smo udruzi Lep-tir donirali 663,00 €, Dominiku Kru-ljcu 265,00 €, Katarini Bolf 800,00 €, Alenki Kovačić za izgradnju lifta 200,00 €, djeci s posebnim potrebama osigurali smo iznos od 150,00 € kao i lutkarsku priredbu, za našeg prijatelja i bajkera, Josipa Jadrića iz Petrinje, nakon potresa donirali smo 400,00 € za obnovu kuće, udruzi Cross Spot kupili smo sportske rekvizite za rad u iznosu od 400,00 €, a štitenicima staračkog doma klimatizacijski uređaj. Ponosni smo na svoju nesebičnost i senzibiliziranost za osjetljive skupine, na donacije od oko 5.000,00 €.

Uz financijsku pomoć potrebitima, tu je bilo i drugih humanitarnih i ekoloških akcija. Za Dječji vrtić Hlojka prikupili smo petstotinjak plišanaca, također za projekt Igračkom do dječjeg osmijeha, za bolnicu Kantrida šestotinjak igračaka, od kojih je dio namijenjen i Odjelu za pedijatriju u Delnicama. Sudjelovali smo u uređenju sanjkalista, pomogli u opremanju logopedskog kabineta u Delnicama, sudjelovali u raznim akcijama organiziranim od strane Crvenog križa Delnice, obojili smo i očistili sva dječja igrališta

na području Grada Delnica, sudjelovali u nastajanju moto razglednica sa članovima AVFK Delnice u svrhu promocije moto turizma Gorskog kotara, očistili delničku skakaonicu, pripomogli oko preseljenja knjižnice, osiguravali smo veliki broj ma-

nifestacija organiziranih od strane Grada Delnica, prikupili preko tonu plastičnih čepova za članove udruge Multiple skleroze.

Imamo redovitu suradnju kroz druženja i radionice s udrugom Cross Spot Delnice kao i s ostalim udrugama na području Grada Delnica. Sudjelujemo na raznim tribinama i edukativnim radionicama vezano uz vožnju i sigurnost na cesti te redovno sudjelujemo na akcijama darivanja krvi.

Moto klub od 2008. g. koristi svoje prostorije, tzv. „Clubhouse“, na adresi Supilova ulica 77, Delnice. Iste su članovi sami uredili i opremili za druženja, sastanke, pripomoć kole-gama koji se nađu na proputovanju i slično. Klupske prostorije, u kojima se okupljaju članovi i prijatelji Kluba, otvorene su svakog petka u godini. Prostor se nalazi u privatnoj kući gdje Ane Mahalec te za isti plaćamo najam i režije. Stoga se u budućnosti nadamo nekom gradskom prostoru, za lakši i bolji rad.

MK Mountain riders svake godine organizira vožnju članova, kao i velika klupska druženja obitelji i sponzora. Uz sve te aktivnosti, posjetimo i veliki broj moto susreta i bajkerskih druženja unutar Lijepe naše i van granica. Tako smo, u dvadeset godina postojanja, upoznali veliki broj istomišljenika i prijatelja te istovremeno prezentirali sredinu iz koje dolazimo, a to su Grad Delnice i Gorski kotar.

Ove godine slavimo dvadeset godina postojanja pa nam je, uz ostale aktivnosti, u planu i organizacija velikog ljetnog moto susreta s koncertom Opće opasnosti i grupe Rockeri, u Delnicama, 12. kolovoza 2023. godine. To će biti veliki organizacijski i financijski izazov, ali uz članove MK Mountain riders, veliku pomoć Grada Delnica, općina Gorskog kotara, sponzora i prijatelja, sve je moguće i izvedivo! Ovim se putem svima, još jednom, zahvaljujemo na podršci kroz sve ove godine!

Daniel Kezele

› UDRUGA ŽAR

Udruga Ž.A.R. osnovana je 2013. godine kao nositelj aktivnosti za programe asistenata u nastavi u želji da najugroženijim sugrađanima pružimo pomoć i socijalne usluge nužno potrebne za svakodnevni život. Za potrebe pružanja usluge zaposleni su asistenti i pomoćnici u nastavi, geronto domaćice i pomoćni radnici. U početku rada Udruga je imala zaposleno 16 geronto domaćica i 3 pomoćna radnika, 4 asistenta u nastavi i 1 logopeda, a brinula je o 200-tinjak korisnika različite životne dobi.

Kako cenzus za odobrenje usluga Pomoći u kući nije rastao od početka provođenja pravilnika, broj korisnika se smanjivao, a samim time se smanjivao i broj zaposlenika uslijed odlaska djelatnica u mirovinu. S druge strane, uslugu logopeda do sada je koristilo više od 200 mališana, a broj korisnika iz godine u godinu raste, tako da postoji potreba za dodatnim zapošljavanjem, s obzirom da u ovom trenutku logopeda koristi više od 50 mališana.

Udruga ima licencu za pružanje socijalne usluge Pomoći u kući osobama koje imaju zdravstvene poteškoće i prihode po članu kućanstva ispod 2000 kuna. Osnovni cilj programa je sprječavanje institucionalizacija korisnika na način da im se omogući dostojanstveno starenje u vlastitom domu uz osiguravanje higijenskih, socijalnih i svih ostalih potrebnih aktivnosti. Prema rješenjima Zavoda za socijalni rad, korisnicima se izdaje dokument u kojem se navodi broj i vrsta usluge koju im je potrebno pružiti, a temeljem čega se uvrštavaju u raspored geronto domaćica na čijem području rada korisnik stanuje. S obzirom da su neki korisnici već niz godina u sustavu Pomoći u kući Udruge Ž.A.R. naše djelatnice su postale gotovo dio obitelji.

Kroz udrugu se provodi logoped-ska podrška na području Gorskog kotara za svu djecu koja u osnovnoškolskom i predškolskom sustavu obrazovanju imaju potrebu za tom vrstom pomoći. Preliminarne brojke pokazale su da velik broj naših mališana treba pomoć logopeda, a naša logopedica svoj posao u Gorskom kotaru odrađuje vrlo kvalitetno, u prvom redu sa predškolicima kako bi ih kvalitetno pripremila za ulazak u sustav osnovnoškolskog obrazovanja.

Program Pomoći u kući se financira iz sredstava Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Primorsko-goranske županije, Grada Delnica i općina Brod Moravice, Skrad, Ravna Gora, Fužine, Lokve i Mrkopalj. Grad Delnice je od početka prepoznao važnost udruge te su u osnivanju sudjelovale stručne službe i tadašnja zamjenica gradonačelnika Katarina Mihelčić koja je uz djelatnice udruge i danas aktivni član. Važnost socijalnih usluga za najosjetljivije skupine građana u brdsko planinskim područjima, kao jedan od prioriteta skrbi i socijalne podrške treba imati kontinuitet i stoga ovih deset godina slavimo s radošću i entuzijazmom.

Danas Udruga broji 8 zaposlenih geronto domaćica, 1 pomoćnog radnika i 1 logopeda. Usluge programa Pomoć u kući pružaju se 41 korisniku u ukupnom broju - 932 usluge mjesečno.

Katarina Mihelčić

› 10 GODINA SPORTSKE ZAJEDNICE

Sportska zajednica Grada Delnica (u nastavku SZ GD) osnovana je na osnivačkoj Skupštini održanoj 27. prosinca 2013. godine te upisana u Registar udruga Republike Hrvatske pod registarskim brojem 08003973, dana 21. veljače 2014. godine. Osobe za zastupanje SZ GD bile su Slavica Grgurić-Pajnić u svojstvu predsjednice te Goran Rački u svojstvu dopredsjednika.

Na izvanrednoj Skupštini SZ GD 31. listopada 2014. godine tadašnja predsjednica nakon vrlo kratkog vođenja SZ GD podnosi neopozivu ostavku, a time i tadašnji saziv IO, NO i EO, dok jedini kandidat za novog predsjednika, Dražen Tomić ne dobiva potrebnu većinu glasova, što je iskorišteno za pokušaj gašenja SZ GD, ali i taj prijedlog nije dobio potrebnu većinu glasova.

Na inicijativu 9 klubova članova SZ GD na ponovljenoj izvanrednoj Skupštini SZ GD održanoj 2. veljače 2015. godine izabrano je novo rukovodstvo SZ GD, Dražen Tomić predsjednik te Goran Rački dopredsjednik, kao i novi IO, NO i EO za mandat 2015-2019.

U mandatu 2019.-2023. SZ GD vodio je Dragan Naglič kao predsjednik, Viktor Šporčić u svojstvu dopredsjednika, koji su izabrani na izbornoj Skupštini SZ GD održanoj 8. veljače 2019. godine te po prvi puta na Javnom natječaju izabrani tajnik SZ GD Dražen Tomić.

Mandat 2023.-2027. započeo je izbornom Skupštinom SZ GD 2. ožujka 2023 i izborom Gorana Račkog za predsjednika te Darka Pirca za dopredsjednika SZ GD.

Kroz SZ GD od osnutka do danas prošlo je 29 udruga i klubova, a trenutno SZ GD broji 19 punopravnih članova i to:

1. Kuglački klub Goranin
2. Hrvatski nogometni klub Goranin
3. Udruga za sport, rekreaciju i turizam Kupa
4. Biatlon klub Goranin
5. Plivački klub Delnice
6. DŠR Parejda
7. Kuglački klub Mladost
8. Hrvatsko planinarsko društvo Petehovac
9. Skijaški klub Goranin
10. Ženski kuglački klub Goranin
11. DSR Cross sport Delnice
12. Šahovski klub Delnice
13. Sanjkaški klub Prepnek
14. Klub potezanja konopa Delnički konopaši
15. Boksački klub Delnice
16. Udruga trenera i sportskih djelatnika
17. Klub hokeja na ledu Mamut
18. Ski klub Novinar Crni Lug
19. Udruga za sportsku rekreaciju Boxfit Delnice

SZ GD redovito godišnje objavljuje Javni poziv za prijavu programa i projekata za Javne potrebe u sportu, a uglavnom se financira iz Proračuna Grada Delnica. Sredstva se klubovima razdjeljuju sukladno Pravilniku o raspodjeli financijskih sredstava.

Na godišnjoj razini SZ GD raspisuje Natječaj za izbor najuspješnijih sportaša, ekipa, trenera i sportskih djelatnika, koji se plaketama nagrađuju na prigodnoj svečanosti. Od 2014. godine kada je SZ GD započela s dodjelom priznanja, kao najbolji proglašeni su sljedeći sportaši: Matteo Komadina, Boksački klub Delnice 5 puta, Danijel Čosić, Kuglački klub Goranin, Sven Kuprešak, Skijaški klub Goranin 2 puta te za 2022.

godinu Karlo Petranović, Kuglački klub Goranin. Kod sportašica Patricija Urbanc, Sanjkaški klub Prepnek 5 puta je bila najbolja sportašica Grada Delnica, zatim Rea Raušel i Sanja Juričić, Skijaški klub Goranin, Andrea Valentić, Ženski kuglački klub Goranin te Nika Blaženić, Skijaški i Biatlon klub Goranin.

Kod ekipa najbolje su Kuglački klub Goranin 6 puta, HNK Goranin 2 puta i jednom Skijaški klub Goranin. Kod žena najuspješniji klub je Ženski kuglački klub Goranin.

Klubovi preko SZ GD redovito kandidiraju i na natjecajima HO-O-a, Od sportske škole do Olimpijskih igara i Aktivne zajednice i to vrlo uspješno.

SZ GD članica je Zajednice sportova PGŽ od 2015. godine i suradnja je od samoga početka na zavidnom nivou.

Pored toga SZ GD u suradnji sa Goranskim sportskim centrom d.o.o. kroz Ugovor o korištenju sportskih objekata na području Grada Delnica kojima isti gospodare, a koji se odnosi na sve klubove članove omogućava korištenje sportskih objekata za treniranje i natjecanja.

Od velikih iskoraka koje je SZ GD napravila već u prvom mandatu 2015.-2019. godine je Ugovor sa ustanovom za sportsku medicinu Adria Medic koja ima sjedište u Pazinu, ali i ispostavu u Delnicama. Ugovor koji je potpisan sa Adria Medicom omogućava svim sportašima, odnosno klubovima članovima SZ GD obavljanje zakonom propisanih liječničkih pregleda, a po potrebi i dva puta godišnje ovisno o natjecanjima. U nizu pravnih osoba s kojima SZ GD ima suradnju je i OŠ I.G.Kovačića Delnice, KTD Risnjak-Delnice, Ured za lokalni sport Hrvatskog olimpijskog odbora, Sportske zajednice ostalih gradova i općina te brojni mediji i njihovi predstavnici, među kojima u prvom redu Radio Gorski kotar, Novi list te Radio Rijeka.

Dražen Tomić

KUTAK ZA DJECU PRIČE O PAUŠETU

ILUSTRIRALA
DIECA IZ
DJEČJEG VRTIĆA
HLOJKICA

PAUŠE I ŠUNKA...

Ranije, u odnosu na danas, obveze učenika da polaze nastavu u mnogo čemu su se razlikovale. Primjerice, ako su dječaci morali odvoditi na pašu stoku izostali bi s nastave, a roditelj bi kazao „d'n's ne púdeš va škóulo zak néjma kidu pejt pōast krōave (danas nećeš u školu jer nema tko ići pasti krave). Ipak roditeljima nije bilo svejedno kako njihovo dijete uči u školi pa ni majci delničkog vragolana Paušeta.

grizli je. Pred školom je odmorio (del. počineu) jer je šunka bila teška zak jō jē Paušetova mōate z'broau za učitelja ot nevjiečjega prásca (jer ju je Paušetova majka izabrala za učitelja od najveće svinje). Otjeravši ispred škole pse i mačke, Pauše šunku pusti pred ulaznim vratima i uputi se učitelju. Nije ga odmah našao već mu je rečeno da sačeka. Učitelj se kroz neko vrijeme pojavio, a Pauše mu reče „maja moate van je posuōua zōajdno suho prášč-jo nóugo“ (moja majka vam je

PAUŠE KUPA BRATA...

Jednog ljetnog popodneva Pauše se s mlađim bratom igrao na dvorišnom pijesku. Nakon igre majka ih pozove u kuću na kupanje. Majci se žurilo u trgovinu kupiti hranu i kaže Paušetu da okupa brata dok se ona ne vrati. Vodu za kupanje majka je zgrijala na peći.

Pauše donese iz kambre (prostoriya u kući gdje su se držale kućne potreštine) drveni kabao (del. k'bou) i nalije u njega vruću vodu zagrijanu na peći (del. kóuzva). Nije htio s prstom probati jeli voda vruća, bojeći se da se ne opeče, već je uzeo držalicu od metle i s njom odredio je li ona za kupanje ili ne. Kaže bratu „voda je muoak, púdeš se kuopat“ (voda je mlaka, ideš se kupati). A voda nije bila mlaka već vruća jer sa držalicom od metle Pauše nije mogao odrediti treba li vodu treba rashladiti ili ne. Podigne brata s namjerom da ga posjedne u kabao, a ovaj čim je osjetio vruću vodu na prstima, počne plakati. Ulazeći u kuću majka ugleda prizor kako joj mlađi sin plače i kvrči noge bojeći se vruće vode. Uzme dijete u ruke i kaže Paušetu „tu je vouda za goarbat prasce, a ne kuopat dejte“ (to je voda za ofurit svinje, a ne kupati dijete). Pauše slegne ramenima, uputi se u dvorište i nastavi s igrom u pijesku. Kaže majci „A zoakaj pras'c ne veči k'da ga goarbajo? Prasce je vouda vriede, a broate nej. Du be van sen v'goudeu“ (A zašto svinja ne više kada je ofure? Svinji je voda u redu, a bratu nije. Tko će vam svima ugoditi).

Bojeći se za njegov uspjeh u školi, da se ne dogodi da ponavlja razred, njegova majka odlučila da suhu šunku pokloni učitelju na način da mu je Pauše odnese vjerujući da će time „kupiti“ učitelja da ponekad Paušetu progleda kroz prste ako nešto u školi neće znati. Očekivala je da će se učitelju to svidjeti. Zamotajući suhu šunku u papir, omota je špagom da je Pauše prebačenu preko leđa odnese u školu. Miris šunke putem privukao je pse i mačke koji su se vrtjeli oko Paušeta sve do škole, a on ih je nogama tjerao. U jednom trenutku šunka mu je pala na zemlju, na koju su psi i mačke navalili i za-

poslala zadnju suhu svinjsku nogu). Učitelj izađe pred ulazna vrata, a od šunke ostala je samo kost na špagi jer su meso pojedli psi i mačke. Učitelj nije znao što reći na to, već kaže Paušetu da kost makne ispred ulaznih vrata. Pauše objesi kost na leđa, otiđe kući i kaže majci „učitelj jē pōujeo só mēsu na šúnke, riekou jē fōala zak da iše d'n's nēj jēu, a kust da nieče zak da néjma p'sa“ (učitelj je pojeo meso sa šunke, kazao je da još danas nije jeo, a kost da neće jer nema psa) Majka mu kaže idući puta moramo učitelju poslati dvije šunke, jednu da pojede u školi, a drugu doma.

PAUŠE I LOPOVI...

Delnički vragolan - dječak Pauše poznat po mnogim nepodopštinama često je majci zadavao glavobolje koja bi mu znala reći: Lejpe muj sin'k Pauše al te buodo lecka vroata toukua ve ževoute (Lijepi moj sine Pauše, al će te tuđa vrata tući u životu). Majka mu je željela reći da jednog dana kada prođe od kuće, kad se osamostali, imat će težak život jer do sada nije ništa naučio osim vragolija koje su mu stalno na pameti.

Da bi majku uvjerio u suprotno odluči da jednog jutra, dok mu je majka još spavala, skine ulazna vrata s kuće i uputi se u bijeli svijet kako se nekada govorilo kada

su Delničani odlazili za uvijek živjeti i raditi u šume i rudnike na sjevernoamerički kontinent. Hodajući u nepoznatom pravcu, noseći na leđima vrata Pauše je naglas govorio „Bojl da me po svejte toučejo maja van lecka vroata“ (Bolje da me po svijetu tuku moja nego tuđa vrata). Hodajući primijeti da se spustila noć, a on u gustoj bukovoj šumi. Bojeći se mračnjaka zajedno s vratima popeo se na bukvu da prenoći. U jedno doba noći pri mjesecini opazi da bukvi prilaze neki ljudi. Odmah je pomislio da je riječ o lopovima. Njih četvero sjelo je pod bukvu govoreći o zlatnicima i novcu koje su ukrali trgovcima

i gostioničarima. Sjedeći u strahu na bukvi iznad njih, Pauše je shvatio da je riječ o lopovima i pritajio se. Kad su zaspali Paušet se počelo jako pišati. Trpio je dok je mogao i počne pišati po lopovima. Jedan od njih se probudio i kaže „d'š je zalii“ (kiša je zalila). Na to mu drugi odgovori „muorejo poadat i vroata z'nebes, jest negren nikom'r“ (mogu padati i vrata s nebesa, ja ne idem nikuda). Pauše je shvatio da je to prilika da potjera lopove i baci vrata na njih. Lopovi u strahu pobjegnu ostavivši novac i zlatnike.

Pauše sretan siđe s bukve, kupi novac i zlato, na leđa upri vrata i odluči da mu je dosta bijelog svijeta. Uputi se kući. Pred

PAUŠE HRANI BRATA KRUMPIROM...

Kuhajući u kotlu sitan krumpir za obrok svinjama Pauše je često puta jeo taj krumpir. Sjedeći s mlađim bratom pred kotlom s kuhanim krumpirom odlučila da se oboje najedu krumpira. Kako je brata trebalo hraniti kao i guske koje je hranom šopala njegova majka, kaže bratu „jést tē būon déjvau va vōsta dróbnē kūose, a ti būoš jēu“ (ja ću ti stavljati u usta sitan kuhani krumpir, a ti ćeš jesti). Stavljajući mu u usta krumpire Pauše ih je rukom gurao da guta sjetivši se majke kako hrani guske. Brat mu je u jednom trenutku ostao bez daha. Srećom naišla je njihova majka, rukom udarajući mlađeg mu brata po leđima, uspjela je da on ispljune sav krumpir kojeg mu je u ustao trpao Pauše. Otuda i ona priča da je Pauše umalo kuhanim krumpirom zadavio brata. Nakon svega Pauše kaže majci „jest s'n ga tou našūopat s'krunprier'n ku ti gūoske, poglej kaku so oune debiele, a poglej nēga kaku je soh“, kōaj nan būodo lidi rēkle da ga držimo gúadnega“ (ja sam ga htio našopati s krumpirom kao ti guske, pogledaj kako su debele, a pogledaj njega kako je mršav, što će nam ljudi reći da ga držimo gladnoga).

Priče zapisao Željko Laloš

FURMANSKI FOJNAR

(KIRIJAŠKI ZDENAC, DEL. FÚRMANSKE FŌAJNAR)

– UZ 120. OBLJETNICU IZGRADNJE –

FURMANSKI FOJNAR ili kirijaški zdenac izgrađen je i pušten u rad 25. kolovoza 1903. godine prigodom obilježavanja 150. obljetnice puštanja u rad Liščove pilane potočare u donjem dijelu korita Potoka, 110. obljetnice puštanja u rad prve pilane potočare Matije Petranovića – Voudarovega izgrađene poviše Prepničkog mosta 1793. godine i 110. obljetnice početka organiziranog bavljenja Delničana kirijaštvom. U godini njegova puštanja u rad obilježila se i 100. obljetnica rada nekadašnje Belanove kovačnice na Vidmu, a njegova izgradnja veže se i uz 400. obljetnicu najstarijeg goranskog svetišta Majke Božje Svetogorske na Svetoj Gori kraj Gerova. Naime, najstariji zapisi o povijesti delničke župe, ali i životu na ovom prostoru od 13. do početka 17. stoljeća pronađeni su u gerovskom kraju.

Nositelji izgradnje fojnara bile su delničke kirijaške obitelji Josipa Kezele – Belōanovega, Ivana Curl – Cúrletovega i Jure Pleše – Periečkenega. Iz klesanog kamena dopremljenog s obližnjih delničkih kava (manji kamenolomi) fojnar su sazidali klesari obitelji Jose Fumića iz Hrvatskog primorja. Metalni plet (del. škŕpna) za vrh fojnara izradila je i postavila kovačka obitelj Nikole Šimunović iz Delnica. U fojnar su bile ugrađene 3 cijevi, a uvijek bi kroz jedan, svaka četiri mjeseca, tekla voda. Donja cijev uz kamen fpelar bila je cijev šumskih radnika (del. težōačka cejf). Srednja je bila kirijaška (del. furmanska cejf), a gornja pilanarska (del. žōagarska cejf). Na pučkoj svečanosti 25. kolovoza 1903. godine fojnar je uz Dan blagoslova vode pustio u rad kirijaš Josip Kezele – Belōanof. Početak njegovog rada i korištenja blagoslovio je

delnički župnik Martin Mihelčić, a potom su vatrogasci priredili pokaznu vježbu gašenja početnih požara. Izgrađen je u visini od približno 3,30 metara, a njegovo podnožje 1970-ih godina u cijelosti je sanirano betoniranjem. Zbog nagnuća postojala opasnost njegova urušavanja tako da je u zemlji, glede njegova današnjeg izgleda, još uvijek ostalo ukopano oko 130 centimetara. Na prigodnoj pučkoj svečanosti 2003. godine u povodu 100. obljetnice njegova postojanja otkrivena je info tabla za koju je sadržaj pripremio Ž. Laloš.

Sve do lipnja 1903. godine kad je počela izgradnja fojnara obitelj Petranović – Voudarove, vlasnici pilana i mlinova potočara u Potoku i kupskoj dolini, podigli su ovdje krajem 18. stoljeća nadstrešnicu s ponudom pića i jela za sve putnike dobronamjernike koji su se starim Zrinsko-frankopanskim trgovačkim putem kretali u pravcu Primorja ili u unutrašnjost zemlje.

pripremio: Željko Laloš

Vozač autobusa Autobusnog poduzeća „Klobučar i sinovi“ iz Broda na Kupi odmor i okrjepu pronašao je uz Furmanski fojnar (snimljeno ljeti 1930. godine)

IZDAVAČ:
Grad Delnice, Trg 138. brigade 4

GLAVNA UREDNICA:
Gradonačelnica Katarina Mihelčić

UREDNIČKI ODBOR:
Martina Petranović, Lea Grgurić,
Katarina Mihelčić

GRAFIČKA PRIPREMA I TISAK:
Foto studio „Magdalena“ Delnice

Naklada:
500 komada
Izlazi povremeno

IMPRESSUM